Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 185 (4880).
18 АВГУСТ 1982 й.
ЧОРШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

Тошкент шаҳар партия комитети пленумидан

Кеча Ўзбекистон Компартияси область комитетининг мажлислар залида Тошкент шаҳар партия комитетининг VIII пленуми бўлиб ўтди. Унда «Шаҳар партия ташкилотининг КПСС XXVI съезди қарорлари асосида фан-техника тараққиёти ютуқларини амалиётга жорий этишни тезлаштириш ва Тошкент шаҳри саноат-территориал комплекси филиалларини ихтисослаштириш, кооперациялашни янада ривожлантириш асосида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш бўйича вазифалари тўғрисида»ги масала муҳокама қилинди.

— Бугунги кунда партия ва ҳукуматимизнинг, барча совет халқининг бутун куч-ғайрати партиямизнинг XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети ноябрь (1981 йил) ва май 1982 йил) Пленумлари қарорларини амалга оширишга қаратилган,— деди ўз докладида шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **У. У. Умаров.** — Тошкент шаҳар партия ташкилоти, шаҳарнинг барча коммунистлари ўзларининг кундалик фаолиятларида барча ишларнинг асоси бўлган ана шу партиявий ҳужжатлардан, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкентдаги тантаналарда баён этган кўрсатмалари ва тавсияларидан қўлланма сифатида фойдаланмоқдалар.

Район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари фан-техника тараққиёти ютуқларини амалиётга тез жорий этиш, Тошкент шаҳри саноат-территориал комплекси филиалларини ихтисослаштириш, кооперациялашни янада ривожлантириш асосида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш бўйича муайян ишларни олиб бормоқдалар.

Тошкент экономикаси мамлакатимиз ягона халқ хўжалик комплексининг таркибий қисми сифатида ўн биринчи беш йилликнинг бошидан бери янги босқичга кўтарилди. 1981 йилда саноат ишлаб чиқариши ҳажми 6,0 процентга, шу йилнинг январь—июль ойларида эса 5,9 процентга ошди. Пландан ташқари 42 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Шаҳар халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам ижобий томонга силжишлар сезиларлидир. Беш йиллик бошидан бери қурилиш ташкилотлари 664,1 миллион сўм капитал маблағни ўзлаштирдилар, 636,7 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди, 1271 минг квадрат метр турар жой фойдаланишга топширилди. Жуда кўп савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат корхоналари қурилди.

Юк-автомобиль транспорти корхоналари планга қўшимча 1 миллион 127 минг тонна халқ хўжалик юкларини ташиб бердилар. Темир йўл транспорти, гражданавиацияси, шаҳар пассажир транспорти коллективлари белгиланган топшириқларни ортиғи билан бажардилар. Алоқа корхоналари ва ташкилотлари муайян ютуқларга эришдилар.

Кўпгина илмий-тадқиқот, конструкторлик ва лойиҳа ташкилотлари муваффақиятли ишлаяпти. Уларнинг корхоналар билан алоқалари мустаҳкамланди, тугалланган илмий ишларни ишлаб чиқаришга жорий этиш тезлашмоқда.

Корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта жиҳозлаш йўлида кўпгина ишлар қилинмоқда.

Ўнинчи беш йилликда ва ўн биринчи беш йилликнинг ўтган даврида ана шу мақсадлар учун ажратилган капитал маблағлар 720 миллион сўмдан кўпроқни ташкил этди. 500 минг квадрат метрга яқин ишлаб чиқариш майдонлари ишга туширилди, 13 та янги саноат корхонаси қурилди, 30 дан зиёд корҳоналар тубдан қайта реконструкция қилинди. Саноатда меҳнатнинг асосий фондлар билан таъминланганлиги 1,4 баравар кўпайди.

Янги корхоналарни қуриш ва эскиларини реконструкция қилишда техника даражаси юксалди, саноат ишлаб чиқаришининг самарадорлиги ошди. Ишлаб чиқаришга 929 поток, комплекс механизациялашган автомат линиялар, участка ва цехлар яратилиб, ишлаб чиқаришга жорий этилди, 1700 дан зиёд илғор технология жараёнлари ўзлаштирилди. Фақат шу беш йилликнинг бошидан ҳисоблаганда шаҳар корхоналарида янги техника планлари бўйича бажарилган ишларнинг жами иқтисодий самараси деярли 40 миллион сўмни ташкил этди.

Ихтирочилик ва рационализаторлик ҳаракати янада ривож топмоқда. Уларнинг 40 мингдан зиёд таклифлари жорий этилди, натижада 120 миллион сўмдан зиёд фойда кўрилди.

Қурилишда жорий этилган янги технология жараёнлари ҳам оз эмас.

Фақат 1981 йилда олимлар конструкторлар билан ҳамкорликда илмий-техника программалари ҳамда тажриба-конструкторлик изланишлари бўйича мингдан зиёд топшириқларни бажардилар. Халқ хўжалигининг турли тармоқларида жами иқтисодий самараси юз миллион сўмдан зиёд, шу жумладан, шаҳар саноат корхоналарида 50 миллион сўмлик самара берадиган 150 дан кўп йирик тадқиқотлар жорий этилди.

В. П. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида, «Средазкабель», «Қизил тонг», «Малика», Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмаларида, «Миконд», электрон-техника, трактор, «Компрессор», чинни, «Ташсельмаш» заводларида ва бошқа корхоналарда илмий-техника тараққиётини тезлаштириш ва социал ривожланиш масалалари комплекс равишда ҳал этилмоқда.

Аммо эришилган ютуқларни таҳлил этиш ва бажарилган ишларни партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1981 йил), май (1982 йил) Пленумларининг талаблари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкентда бўлган вақтида баён этган қоида ва танқидий мулоҳазалари билан қиёслар эканмиз, ҳали олдимизда саноатга партиявий раҳбарликнинг услуб ва методларини такомиллаштириш, мавжуд камчиликларни тугатиш, барча ишларнинг самарадорлигини ошириш ва сифатини яхшилаш борасида талайгина ишлар турганлигини таъкидлашимиз лозим.

Музокараларда сўзга чиққан Собир Раҳимов район партия комитетининг биринчи секретари **А. Фозилбеков,** «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмасининг электр монтажчиси **Л. Валетова,** «Қизил тонг» тикувчилик бирлашмаси партия комитетининг секретари **В. Шевешова,** тўқимачилик комбинатининг директори **О. Соқиев,** «Главташкентстрой» бошлиғининг ўринбосари **Е. Кириенко,** ТошДУ партия комитетининг секретари **Ш. Ўразаев** ва бошқалар пленум қатнашчиларининг диққат-эътиборини худди ана шу масалаларга қаратдилар.

Жумладан, таъкидландики, биринчи ярим йилликда беш министрлик ва идораларнинг корхоналари янги техникани жорий этиш планини бажармаганликларини фақат партия ташкилотларининг янги техника, илғор технологияни жорий этиш, меҳнатни илмий ташкил этиш планларининг бажарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатилмаганлиги билан изоҳлаш мумкин. «Узбексельмаш», «Промстройкомплект» бирлашмалари, «Средазгазавтом а т и к а», «Главстройинд у с т р и я»нинг 1-тажриба экспериментал-механика заводлари, каноп фабрикаси ва бошқалар ана шу корхоналар жумласидандир.

«Таштекстильмаш» заводида Р—192—5 маркали ростлаш машинасини ва пилла ўраш агрегатини яратиш муддатлари чўзилиб кетмоқда.

Шаҳримизда 140 дан зиёд илмий муассасалар, конструкторлик бюролари ва олий ўқув юртлари бор. Уларда 24 минг олим, шу жумладан 738 нафар фан доктори, 8,5 мингдан зиёд фан кандидатлари ишлашади. Бу шаҳар илмий ишлаб чиқариш потенциалида катта кучни ташкил этади ва бу куч ўз самарасини бериши лозим.

Трактор заводи коллективи билан политехника, ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтлари, пахтачилик бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси, «Технолог», «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмалари ўртасида мустаҳкам ижодий алоқалар ўрнатилган. Бу алоқалар шарофати, илмий-тадқиқот ишларининг жорий этилиши натижасида ўнинчи беш йилликда 5 миллион сўм, шу беш йилликнинг бошидан бери 2,5 миллион сўмлик иқтисодий самара олинди.

«Узвторцветмет» бирлашмасида илмий-техника тараққиёти ютуқларини амалиётга жорий этишни тезлаштириш асосида ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг комплекс плани ишлаб чиқилган. Ана шу мақсадда бирлашма қатор илмий-тадқиқот институтлари билан хўжалик шартномасини тузди.

Шу билан бирга, айрим илмий-тадқиқот институтлари, конструкторлик бюролари ва олий ўқув юртларининг ишидан фанни янада ривожлантириш, унинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлаш соҳасида жиддий камчиликлар мавжуд.

Жумладан, пахтачилик машиналари бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси 1980 йилнинг июнида «Ташсельмаш» заводига ингичка толали пахта терадиган ХВН—1,8 пахта териш машинасининг конструкторлик ҳужжатларини топширган эди. Корхона ана шу машиналарнинг дастлабки саноат туркумини 10 дона ҳажмида тайёрлади. Аммо шу вақтга қадар техника шартлари «Госкомсельхозтехника» билан келишилмаганлиги туфайли юксак унумли машинани ҳамон кўплаб ишлаб чиқаришнинг имкони бўлмаяпти.

Илмий-тадқиқотлари и н г бир хиллиги, мавзуларнинг саёзлиги каби ҳоллар ҳамон учраб турибди. Кўпгина илмий-тадқиқот институтларида илмий-тадқиқот ишларининг иқтисодий самарадорлиги ва улардан олинадиган фойда жуда секин ўсаяпти. Илмий-тадқиқот институтлари ва конструкторлик бюроларининг 60 процентга яқин иши ишлаб чиқаришга жорий этилмай қолиб кетаяпти. Хўжалик шартномалари бўйича олиб борилаётган илмий тадқиқотларнинг салмоғи ҳамон қониқарсиздир.

Ана шу қайд этилган камчиликларни тугатиш, фан-техника тараққиётини бошқаришнинг асосий проблемаларини муваффақиятли ҳал этиш мақсадида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тошкент илмий маркази ташкил этилди.

Ушбу марказ партия органларининг фан билан ишлаб чиқариш ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга доир қарорларининг ҳал этилишини амалга оширишга даъват қилинган бўлиб, актуал илмий-тадқиқот проблемаларининг ҳал этилишида идоралараро илмий координация органи вазифасини бажариши лозим.

Район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Хўжалик механизмини такомиллаштириш ва унинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва иш сифатини яхшилашга таъсирини кучайтириш тўғрисида»ги қарорига амал қилиб ишлаб чиқариш структурасини ва бошқариш системасини янада такомиллаштиришга доимий эътибор бермоқдалар.

Агарда тўққизинчи беш йилликни бошларида шаҳарда жами олтита бирлашма мавжуд бўлган бўлса, ўн биринчи беш йилликнинг бошларига келиб уларнинг сони 42 тага етди. Уларнинг аксарияти шаҳар чеккасида, бошқа областларда жойлашган ўз филиалларига эгадир. Мазкур йўналишнинг самарадорлиги кўриниб турибди. Бу корхоналар ҳозирги вақтда Тошкент корхоналари реализация қилаётган маҳсулотнинг 57,2 процентини етказиб бермоқда.

Шу билан бирга, илмий ишлаб чиқариш бирлашмаларининг фаолиятида бир қатор камчиликлар ҳам бор. Баъзан бундай бирлашмалар механик равишда ташкил этилади, уларнинг таркибига кирадиган корхона ва ташкилотлар эса хўжалик жиҳатидан мустақилликларини сақлаб қолиб бошқа-бошқа пландаги вазифаларни ҳал этишда давом этаверадилар. Бирлашма таркибига кирадиган корхона ва ташкилотларни территория жиҳатидан оптимал равишда жойлаштириш каби омил ҳар доим ҳам ҳисобга олинавермайди.

Меҳнатни ташкил этиш ва иш ҳақи тўлашнинг бригада формаси ишлаб чиқаришни такомиллаштиришнинг таркибий қисмларидан биридир. Партия XXVI съездида бригада формаси ўн биринчи беш йилликда асосий форма бўлиб қолиши, меҳнатга коммунистик муносабат, коллективизм ва ўзаро ёрдам фазилатларини тарбиялашга ёрдам бериши лозим, деб таъкидланган эди.

Умуман шаҳар бўйича меҳнатни ташкил этишнинг ана шу формаси билан ишчиларнинг 40 проценти қамраб олинган бўлишига қарамай ҳали шаҳарнинг кўпгина корхоналарида уни жорий этиш учун таъсирчан чоралар кўрилгани йўқ. Жумладан, тўқимачилик комбинатида, «Ўзбекистон» табиий ва сунъий чарм ишлаб чиқариш бирлашмасида, химия-фармацевтика, металл-фурнитура, «Ташэлектромаш», 1-ун заводларида ана шу формани жорий этиш учун зарур шарт-шароитлар яратилмаган.

Пленумда халқ хўжалиги вазифаларини бажаришда, ғоявий-тарбиявий ва хўжалик ишларини ҳал этишда кадрларнинг иқтисодий таълими муҳим аҳамият касб этади, деб таъкидланди. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг шу йил июнь ойида қабул қилинган «Иқтисодий таълимни ва меҳнаткашлар тарбиясини янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори асосида экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказиш, СССР Озиқ-овқат программасини амалга ошириш, социалистик турмуш тарзининг моддий ва маънавий асосларини мустаҳкамлаш, янги инсонни шакллантиришда иқтисодий таълимнинг ролини ошириш бўйича конкрет тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш лозим.

Пленум муҳокама қилинган масала бўйича қарор қабул қилди. Унда КПСС XXVI съезди талаблари ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказиш тўғрисидаги кўрсатмалари асосида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ҳар томонлама ошириш бўйича шаҳар партия ташкилотларининг вазифалари белгиланган.

Шаҳар партия комитети пленумининг ишида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари **М. М. Мусахонов,** Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қишлоқ хўжалиги машинасозлиги бўлимининг мудири **С. А. Асриянц** иштирок этдилар.

Республикамизнинг бош виставкасида

ЗИЁЛИ ЎЛКА

БУГУН

Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг бош павильонидаги «Ўзбекистон матбуоти» экспозицияси янги экспонатлар билан бойитилди. Унда К. Маркс ва Ф. Энгельснинг «Танланган асарлари», В. И. Лениннинг ўзбек тилида чоп этилган тўла асарлар тўплами, Л. И. Брежневнинг «Ленин йўлидан» ва «КПСС идеология ишининг актуал масалалари», Ш. Р. Рашидовнинг «Дўстлик, қардошлик ва ўзаро ҳамкорлик тили» каби китоблари кўзга кўринарли жойлардан ўрин олган.

Экспозиция республикамизда нашриётларни ташкил этиш ишлари ва уларнинг фаолияти ҳақида атрофлича ҳикоя қилади. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида республика нашриётлари 200 та китобни бир йилда чоп этарди. Ҳозирда эса биргина Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриётининг ўзигина йил давомида 200 дан зиёд номда китоб нашр этмоқда.

Ҳозирги пайтда республикамизда 9 та нашриёт мунтазам ишлаб турибди. Ҳар йили 2 минг номдаги китоб 40 миллион нусхада босиб чиқарилмоқда. Газета ва журналлар чоп этиш ишлари ҳам тараққий этган. Республикада 48 номда журнал ва 280 номда газета бир галнинг ўзида 9,4 миллион нусхада нашр этилмоқда.

Ўзбек адибларининг асарлари чет элларда ҳам қизиқиш билан ўқилмоқда. Буни китобларнинг учинчи халқаро кўрик ярмаркасида тузилган шартномалардан билиш ҳам мумкин. Чет элларнинг китоб савдоси ва нашри билан шуғулланувчи фирмалар 380 минг сўмлик китоблар тайёрлаб берилиши юзасидан шартномалар тузишган.

К. ЭРДОНОВ.

Ушбу суратдаги аёл Тошкент тўқимачилик комбинати 2-филиалининг илғор тўқувчиси Елена Трошинадир. Унинг бу ерда меҳнат қилаётганига 16 йил бўлди. Пешқадам ишчи тўқувчилик ишининг сир-асрорини яхши эгаллаб олган. Ҳозирги кунда у смена топшириқларини мунтазам ортиғи билан адо этиб, ҳамкасбларига намуна бўлаяпти.

ЯРИМ АСРЛИК ТЕХНИКУМ

СССР темир йўллар министрлигининг Тошкентдаги темир йўл техникуми коллективи янги ўқув йилига ҳар томонлама қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Бу ерда ётоқхона ва ўқув корпусини қиш пайтида иситадиган иссиқлик трассаси ремонтдан чиқарилмоқда.

Техникум ўқувчилари ёзги меҳнат семестрини Янгийўл районидаги Усмон Юсупов номли аграр саноат бирлашмасида, «Главташкентстр о й»га қарашли қурилиш трестларида ўтказмоқдалар.

Техникум бундан 50 йил муқаддам ташкил этилган бўлиб, у Ўрта Осиё темир йўли учун малакали мутахассисларни тайёрлаб беришда муносиб ўқув масканига айланди. Шу пайтга қадар бу даргоҳни 12 минг 500 киши битириб чиқди.

Янги ўқув йили учун кундузги бўлимга 350, сиртқи бўлимга 250 ёш қабул қилинмоқда.

Меҳнат семестри—82

КАТТА МАРРАНИ КЎЗЛАБ

Меҳнат семестримиз Ватанимизнинг 60 йиллиги нишонланадиган йилда ўтмоқда. Студентларимиз 1 миллион сўмлик қурилиш ишларини бажаришга аҳд қилганлар. Бугунгача 800 минг сўмлик қурилиш ишлари амалга оширилди. Бу ишда математика ва ўзбек-қозоқ филологияси факультети студентлари бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Бу факультетларнинг студентлари Краснодар ўлкасида меҳнат қилмоқдалар. Улар у ерда телефон станцияси қурилишида қатнашмоқдалар.

Кечагина Қарши деганда кишн кўз ўнгида чўл гавдаланарди. Бугунги кунда мана шу чўл бағрида улкан қурилишлар олиб борилиб, гўзал шаҳарлар бунёд этилмоқда. Студентларимиз ҳам ана шу қурилишларда бир неча йиллардан бери қатнашиб келмоқдалар. Тарих факультети студентлари Қарши шаҳрида бунёд этилаётган музика ва драма театри биноси, физика факультети эса ғишт заводи қурилишида иштирок этмоқда.

«Элбор — 2», «ВЛКСМ XIX съезди» ва «Акорд» студент қурилиш отрядлари аъзолари Сирдарёда уй-жой ва мактаб бинолари қурилишида жавлон урмоқдалар.

Шунингдек, 150 кишилик отрядимиз эса пойтахт область қурилиш объектларида меҳнат қилмоқда. Улар Бекободдаги зарбдор қурилиш ҳисобланган металлургия комбинати, Янгийўл районида, Оққўрғон районидаги қурилиш объектларида иштирок этмоқдалар. Маълумки, келгуси йили жонажон шаҳримизнинг 2000 йиллиги нишонланади. Биз ҳам ана шу юбилейга муносиб совға тайёрлаб, Тошкентдаги бир қатор қурилишларда иштирок этаяпмиз. Студентларимиз «Главташкентстрой»нинг йирик объектларида фидокорлик кўрсатишмоқда.

Шу билан бир қаторда студентларимиз мамлакатимиз Озиқ-овқат программасини амалга ошириш ишида ҳам фаол иштирок этмоқдалар. 400 дан ортиқ студентларимиз Тошкент областининг колхоз ва совхозларида ҳосил ўрим-йиғимида банд бўлишяпти. Орджоникидзе районидаги «Правда» колхозида меҳнат қилаётган азаматлар бугунгача 700 тонна мева йиғиштиришди. Улар яна 900 тонна мева териб бериш мажбуриятини олишди.

Хуллас, институтимиз студентлари ўқишда бўлгани каби меҳнатда ҳам ютуқларни қўлга киритиб, Ватанимизнинг шонли юбилейини меҳнат муваффақиятлари билан кутиб оладилар.

М. ҚОСИМОВА,
Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти комсомол комитети секретари.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ИХТИСОСЛИГИ МАСКАНИ

БУГУН

Қуйлиқдаги 213-мактаб ёнида янги ҳунар-техника билим юртининг эшиклари очилди.

Бу маскан СССРда Озиқ-овқат программасини амалга ошириш юзасидан шу соҳанинг малакали мутахассисларини тайёрлашга мўлжалланган. Билим юрти Тошкент шаҳридаги ёғ-мой комбинати, кондитер корхоналари, сут маҳсулотлари бирлашмалари учун мутахассислар тайёрлаб беради.

Биринчи ўқув йилидан бу ерда 120 ёшнинг қабул қилиниши мўлжалланмоқда. Улар нонвойлик, ёғчилик, мороженоечилик, сутчилик касбларини эгаллайдилар.

ЖУРНАЛИСТЛАРНИНГ ФАХРЛИ БУРЧИ

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қарорларида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладида, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VI пленумининг ҳужжатларида ва ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг шу пленумда қилган докладида ўртага қўйилган улкан ва масъулиятли вазифаларни амалга оширишда матбуот, телевидение ва радиоэшиттиришнинг роли катта. Республика, область ва район газеталари, телевидение, радио эшиттириш ва ахборот агентликлари ходимларининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети чақирган ва 17 август куни Тошкентда бўлиб ўтган семинарида республика журналистларининг бу соҳада қилаётган ишлари, улар ҳал этиши лозим бўлган биринчи галдаги вазифалар тўғрисида гаплашиб олинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудирлари Э. Ғ. Ғафуржонов, Т. Г. Зинин, Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениесининг раиси З. И. Есенбоев қилган докладларда ва семинарда сўзланган нутқларда КПСС Марказий Комитети май Пленумининг қарорларини моҳирона ва чуқур тушунтириб бериш, ҳар бир меҳнатчининг Озиқ-овқат программасини тезроқ бажариш йўлидаги умумхалқ курашида ўз ўрнини англаб олишига фаол ёрдам бериш зарурлиги тўғрисида гапирилди. КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорларини пропаганда қилиш қандайдир кампания эмаслигини тушуниб олиш муҳимдир. Белгиланган режаларни амалга ошириш соҳасида партия ташкилотлари, меҳнат коллективлари қилаётган ишни батафсил ёритиб бориш, қишлоқ меҳнатчиларининг бутун агросаноат комплекси меҳнаткашларининг социалистик мусобақаси кенг қулоч ёзишига ҳар томонлама кўмаклашиш, илғорларнинг ташаббускорлик билан бошлаган янги ишларини ва тажрибасини кенг оммалаштириш лозим.

Қишлоқни ривожлантиришнинг истиқбол проблемаларини ёритиш билан айни бир вақтда кундалик вазифаларнинг ҳал этилишини моҳирона оператив таҳлил қилиш кераклигига семинарда эътибор жалб этиб ўтилди. Шу муносабат билан республика оммавий ахборот воситалари ходимларининг бу йилги пахта терими кампаниясини идеологик жиҳатдан таъминлаш вазифаларига алоҳида эътибор берилди. Олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақани кенг қулоч ёздириш — журналистларнинг фахрли бурчидир. Оммавий ахборот воситаларининг ғоят бой жамики хазинасини ишга солиб, қишлоқ меҳнатчиларининг куч-ғайратларини ҳар қандай қийинчиликларга қарамай етиштирилган мўл ҳосилнинг ҳаммасини қисқа муддатларда териб олиб, тайёрлов пунктларига элтиб беришга, техникадан, меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланиш, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Пахта тозалаш саноати министрликларининг, республикадаги колхоз ва совхозларнинг ҳосилни йиғиштириб олишга тайёргарликни тугаллаш ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг пахта сифатини ошириш ҳақидаги йўл-йўриқларини бажариш соҳасидаги иши тўғрисида куни кеча қабул қилган қарорида баён этилган амалий тадбирларнинг бутун комплексини муваффақиятли рўёбга чиқаришга қаратиш керак.

Чорвачиликни ривожлантиришга, ем-хашакни тайёрлашга, дон, сабзавот, мева, барча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга тааллуқли масалалар доимо журналистлар коллективларининг диққат марказида туриши лозимлиги семинарда уқтириб ўтилди.

Семинар қатнашчилари ўз нутқларида қишлоқ меҳнатчиларининг турмуш маданиятини ошириш масалаларини ёритиш, пахта териш кампанияси даврида матбуот марказларининг иш тажрибасини ўртоқлашдилар.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов иштирок этди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

НУҚСОНЛАРГА БАРҲАМ БЕРИЛСИН

Куз-қиш мавсумидаги ишларга ўз вақтида ва сифатли тайёргарликни назорат қилиш ва Тошкентнинг 2000 йиллигини байрам қилиш бўйича комиссияларнинг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари Г. М. САРКИСОВ мажлисга раислик қилди.

Шаҳар газ хўжалигини қишнинг совуқ кунларига тайёрлаш бўйича белгиланган асосий тадбирлар планига мувофиқ «Ташгаз» бирлашмаси томонидан муайян ишлар олиб борилмоқда. Ҳар куни ҳар бир корхона бўйича резерв ёқилғини тўплаш бўйича ишлар назорат қилиб борилмоқда. Бу масалада «Ташсельмаш», тепловоз-вагон ремонти, электроаппарат, грампластинкалар заводлари, Чкалов номидаги авиация бирлашмаси, каноп фабрикаси, қоғоз комбинати анчагина оқсамоқда. Бу корхоналарнинг раҳбарлари мавжуд мазут сақланадиган омборхоналарни резерв ёқилғи билан тўлдиришни тезлаштириш бўйича зарур чора-тадбирларни кўришлари керак.

«Ташсельмаш» заводида 3-трестнинг 23-қурилиш бошқармаси резерв ёқилғи учун икки сиғимли қурилма қурилишини олиб бормоқда. Улардан биттасининг герметиклиги синаб кўрилди. Мазут омборхонасидан қозонхонагача мазут ўтказгичи ўтказилди. Бироқ корхона мазут фондига эга эмас. Шу йилнинг тўртинчи квартали учун газ фонди ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 1,12 миллион кубометр кам ҳажмда ажратилди. «Ташпромс т р о й»нинг 57-қурилиш-м о н т а ж бошқармаси лак-бўёқ заводида 2 минг тонна сиғимли қурилма қурилишини сусткашлик билан олиб бормоқда. Бу ерда 165 минг сўмдан бор-йўғи 112 минг сўм ўзлаштирилди. Мазут сақланадиган омборхона 60 процент жиҳозлар билан комплектлаштирилди. Объектдаги ишлар мазут насоси комплект қилинмаганлиги ва зарур ишчи кучининг йўқлиги туфайли пайсалга солинмоқда. Ишга ана шу йўсинда муносабатда бўлиш объектни топшириш муддатини барбод қилиши мумкин, деб таъкидлашди комиссия аъзолари.

Мажлисда Тошкентнинг 2000 йиллигига тайёргарлик муносабати билан ҳайкаллар, ёдгорликлар, обелисклар қурилиши бориши тўғрисидаги ахборот ҳам тингланди. Ҳозирги вақтда Акмал Икромов майдонида ишлар олиб борилмоқда. Юбилейга бағишланган обелискни ўрнатиш бошланди. Ҳамид Олимжон майдони комплексининг архитектура-скульптура лойиҳаси бунёд этилмоқда. Шаҳримиз кўчаларида «Шарқнинг ҳур аёли» монументи, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, космонавт-учувчи В. Жонибеков ҳайкали, шунингдек «Насриддин — халқ дўсти» деган скульптурали композиция ўрнатилади. Бошқа ободонлаштириш ишлари ҳам давом этмоқда.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

РАССОМ Ч. Г. АҲМАРОВНИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет тасвирий санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан рассом Чингиз Габдрахманович **Аҳмаров Халқлар дўстлиги** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1982 йил, 17 август.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев 16 август куни Қримда ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельский билан учрашди.

Л. И. Брежнев билан В. Ярузельский ҳар икки партия ва давлат сиёсатининг асосий йўналишлари тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар.

Л. И. Брежнев билан В. Ярузельскийнинг учрашуви самимий муҳитда ўтди ва икки томонлама муносабатларни ривожлантириш масалалари юзасидан ҳам, халқаро ишлар юзасидан ҳам қарашларнинг тўла бирлигини тасдиқлади.

60

ГАЗЕТА ШУ ЕРДА ЧИҚАДИ

...ШАҲАР марказида, энг чиройли жойда оқ мармардан қурилган сарой қад ростлаб турибди. Бу В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалидир. Унинг ёнида, кўчанинг нариги бетида, Ленин проспектида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг 16 қаватли редакциялар корпуси кўкка бўй чўзган. Бундай қўшнилик тасодифий эмас. Буюк Ильич совет матбуотига асос солган эди. Большевистик «Правда» газетасини ташкил этган ва унга муҳаррирлик қилган ҳам унинг ўзи эди. Мана 37 йилдирки, мамлакатнинг бош газетаси Тошкентда босилади.

Дастлаб матрицалар Тошкентга самолётларда келтириларди. Кейинроқ ишлаб чиқаришимизга фан ва техника ютуқлари жадал жорий этилиши натижасида унинг саҳифалари тасвири Москвадан Тошкентга, нашриётга алоқа каналлари орқали узатила бошланди.

Илгари матрицаларни самолётларда олиб келиш учун 16-18 соат вақт кетарди. Кузги-қишки мавсумда, рейслар ноқулай об-ҳаво сабабли кечиктирилган пайтларда «Правда» ўқувчиларга икки-уч кундан кейин етиб борарди. Эндиликда телеканал орқали марказий газеталарнинг тасвири саноқли минутларда қабул қилинади, ҳеч қандай об-ҳаво уларни ўз вақтида узатиш ва қабул қилишга халақит бермайди. Республика меҳнаткашлари «Правда»ни у чиққан куни ўқишади. Агар вақтдаги фарқни ҳисобга оладиган бўлсак, Тошкент аҳолисига газета тунда, ҳали москваликлар уйқула ётган пайтда етиб боради.

Қарийб 40 йилдирки, бизнинг мутахассисларимиз Москва полиграфчилари билан қўлни-қўлга бериб меҳнат қилишаяпти, бир-бирларидан фойдали тажрибаларни ўрганишяпти.

Нашриётнинг катта коллективи ишга ижодий ёндошиб, фан-техника тараққиёти йўлидан дадил боряпти, матбуот маҳсулотининг ҳамма турларини ишлаб чиқаришнинг илғор технологиясини ўзлаштираяпти. Шундай кўз ўнгимизда ажойиб ўзгаришлар бўлаяпти. «Правда» нашриётининг кекса ходими, газета ва журналларни марказлаштирмай босиб чиқариш масалалари билан шуғулланувчи Казимир Валентинович Василевский шундай эслайди: «Мен Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Тошкент босмахонасида 50-йилларнинг бошида бўлгандим. Ўша пайтда у саноат корхонасига унчалик ўхшамасди. Катта, эски бир қаватли бинога бир неча ротацион машина ўрнатилганди. Ҳарф териш бўлими бошқа бинода эди. Босма цехи ҳовлисида эшак арава турарди. Унда маҳаллий газеталарнинг матрицалари ташиларди. Бироқ ўша пайтдаёқ ажойиб полиграфист-мутахассисларнинг коллективига замин қўйилган. Улар ўша пайтдаёқ газетани мамлакатнинг бошқа босмахоналарига нисбатан тез ва соз чиқариш сирларини эгаллаб олишганди».

Мана 20 йилдан кўпроқдирки, янги корпуслар қурилаяпти, ишлаб чиқариш цехлари реконструкция қилиняпти. Хуллас, нашриёт бутун полиграфия базаси билан планли равишда бир маромда ривожланиб боряпти. Коллективнинг ишлаб чиқаришга янги техника ва илғор технологияни жорий этиш билан боғлиқ катта меҳнати ўз ижобий натижаларини беряпти: босма маҳсулот миқдори ортиб, сифати тобора яхшиланиб бораяпти. Фақат кейинги беш йиллик мобайнида босмахонада 300 та ноёб полиграфия машиналари ва механизмлар ўрнатилди. Булар орасида хромоскопи бўлган «ДЦ— 300» маркали нур бўлиш аппарати, «Климш-экспресс», «Автовертикал», «Супер-Нова» стационар фотоаппаратлари ва бошқа бир қатор ноёб машиналар бор. Яқин вақтларда бизга ГДРдан «Хелл» фирмасининг электрон-гравирлаш автомати келади.

Ленинграддаги «Полиграфмаш» заводида тайёрланган «Каскад» машинаси ишга туширилди. Корхона мутахассислари эндиликда фотонаборни муваффақиятли ўзлаштиришаяпти. У иссиқ, металл наборнинг ўрнини эгаллаяпти. Эндиликда ҳарф теришнинг бу методига нашриётда ишлаб чиқариладиган бир қатор журналлар ва китоблар ўтказилди. Шундай қилиб, механизациялашган фотонабор кенг жорий этиш мумкин бўлган ишдир ва у ҳарф теришда асосий ўрнини эгаллаши лозим.

Нашриёт мутахассислари коллективни иқтисодий, социал ва техник ривожлантиришнинг комплекс планини муваффақиятли жорий этишяпти. Бу кенг миқёсли ишдир. Масалан, 1982 йилда янги газета комплекси қурилишида ўн миллион сўмдан кўпроқ капитал маблағ ўзлаштирилиши керак. Улуғ Октябрнинг 65 йиллигида ишлаб чиқариш корпусини ишга туширамиз, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигида эса бу ерда илғор офсет усулида газеталарни тажриба тариқасида босиб чиқаришга киришамиз.

Янги газета комплекси қурилиши тугаши билан баравар келаси йилдан мавжуд цехларни реконструкциялашга киришамиз, натижада бизда аслида янги китоб ишлаб чиқариш юзага келади. Унда «Правда» нашриёти буюртмаси билан қалин муқовали обуна нашри китобларини тайёрлаймиз.

...Ҳеч муболағасиз шуни айтиш мумкинки, бизнинг маҳсулотларимиз жуда харидоргир. Ахир ҳар бир киши, агар у уйига обуна бўлмаган бўлса, хизматга бораётиб «Союзпечать» киоскалари олдида тўхтайди ва тонгги газеталарни сотиб олади. Ишдан қайтаётган пайтда эса «Оқшом»ни сотиб олишни унутмайди. Бундан ташқари, ўзига маъқул бўлган журналлар ва китобларни харид қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриёти босмахонасида, газета-ротация цехида меҳнат жўш уради, юқори қувватли босма агрегатлар ишлаб, транспортёр орқали газеталарнинг минглаб нусхалари «оқади». Полиграфчилар сутканинг 24 соати мобайнида 36 та марказий, республика, Тошкент области ва шаҳар газеталарини умумий тиражи 6 миллион нусхада нашр этади. Рангли бўёқлар билан нашр этиладиган, миллионлаб нусхада чиқадиган журналлар ва бошқа босма нашрлар узлуксиз оқим бўлиб экспедицияга жўнатилади. Булар республиканинг ҳамма томонига ва дунёнинг 40 дан ортиқ мамлакатига юборилади.

Корхонанинг энг яхши полиграфчилари — газета набори ва ротация цехларидаги Н. Холтоева, Р. Тошланова, Л. Ким, Я. Бродская, М. Чебакова, М. Бурдаев, М. Абдураҳмонов, Р. Муҳамедов, Ҳ. Исмоилов, Г. Ким, офсет босма цехидаги Н. Сафаров, Ю. Цой, юқори босма цехидаги А. Гильдин ва А. Хатулин, чуқур босма цехидаги В. Никифоров, К. Мансуров, А. Томкина, Н. Шиманов ва уларнинг издошлари металлдан қуйган ва қоғозга босишган сўзларнинг жалб этувчи ва ташкилотчилик кучи улкан.

Ишлаб чиқариш илғорлари ўзларининг план топшириқлари ва социалистик мажбуриятларини ортиғи билан адо этиб, шунга аминдирларки, уларнинг меҳнати партия ва ҳукумат қарорларини ҳаётга муваффақиятли жорий этишга, қимматли починлар ва ташаббусларни ёйишга хизмат қиляпти.

КПСС Марказий Комитетининг май Пленумидан кейин матбуотда «СССРнинг 1990 йилгача бўлган Озиқ-овқат программаси» кенг пропаганда қилиняпти. Унинг муваффақиятли амалга оширилиши халқ фаровонлигини янада ошириш имконини беради. Шуни таъкидлаш керакки, нашриёт коллективи бу муҳим халқ хўжалиги ишидан четкада тургани йўқ. У икки министрлик — мева-сабзавотчилик ҳамда озиқ-овқат саноати министрликлари корхоналари билан ҳамкорлик қиляпти. Сардарё областидаги «Малик» совхози, «Коммунизм» колхозига оталиқ ёрдами кўрсатаяпти. Бу хўжаликларга қўл кучи билан бажариладиган кўпгина ишларни механизациялашда ёрдам бераяпти.

Эндиликда, КПСС Марказий Комитетининг май Пленуми қарорларидан келиб чиқиб, нашриёт партия комитети, касаба союз ва комсомол комитетлари колхоз ва совхознинг раҳбарлари ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда меҳнатдаги ҳамкорлик бўйича илгари қабул қилинган шартномаларни қараб чиқишяпти, уларни шу кун руҳи ва мусобақадош коллективларнинг манфаатлари ифодаланадиган бандлар билан бойитишяпти.

СССР 60 йиллигини полиграфчилар яхши техник-иқтисодий кўрсаткичлар билан кутиб олишяпти. Маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича топшириқлар анча ортиғи билан бажарилди. Ярим йилда бир неча юз минг сўмлик хом ашё ва материал, шу жумладан, 330 тонна қоғоз ва 320 минг киловатт-соат электр қуввати тежалди. Ўтган йили, масалан, қоғозни исроф қилаётганлиги учун газета-ротация цехи қаттиқ танқид қилинганди. Бу йил коллектив танқиддан яхши хулоса чиқариб, тежамкорлик режимини кучайтирди ва биринчи ярим йилликда 19 тонна қоғоз тежади. Бу ўтган йилнинг биринчи ярмидагидан анча кўп.

КПСС Марказий Комитети ишлар бошқармаси ва СССР маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитети коллективимизни мамлакат партия органлари полиграфия корхоналари ўртасидаги Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида иккинчи квартал якуни бўйича ғолиб деб топишди ва кўчма Қизил байроқ ва биринчи даражали пул мукофоти билан тақдирлашди. Бизнинг камтарона меҳнатимизнинг бу қадар юқори баҳоланганлиги коллективни янада яхши самарали ва унумли ишлашга даъват этади. Биз фойдали ишимизнинг муваффақиятига ишонамиз. Бу йил ўтган йилга нисбатан маҳсулот ишлаб чиқариш 500 минг сўмликка кўпайди. Бу ўсишнинг ҳаммасига меҳнат унумдорлигини юксалтириш эвазига эришилади.

Ишлаб чиқаришни янги техника ва малакали кадрлар билан таъминлаш эвазига харидоргир буюмлар ишлаб чиқариш ортади. Сўнгги йилда шарқ поэзияси классиклари асарлари, буклетлар, открыткалар, рангли календарлар ва бошқа кўпгина тасвирий, совға буюмлар миллионлаб нусхада нашр этилади. Бу нашрлар юксак полиграфик ижроси билан ажралиб туради.

Социалистик мусобақада юксак натижаларга эришишда меҳнатни ташкил этишнинг янги формаси — бригада пудратини жорий этиш қўл келаяпти. Бугунги кунда корхонада 31 бригада ягона наряд бўйича ишлаяпти ва 22 бригада меҳнатдаги иштироки коэффициенти бўйича иш ҳақи оляпти. Лекин, гапнинг очиғини айтганда, бу борадаги иш ҳали етарли эмас, партия ва касаба союз ташкилотлари коллективни меҳнатини ташкил этишнинг бригада пудратини жорий этишга жалб этмоқда. Биз раҳбар кадрларнинг ўқувини ташкил этиш системасини яхшилашимиз, уни ишлаб чиқариш командирлари ва меҳнат илғорларининг касб маҳоратини оширишнинг чинакам мактабига айлантиришимиз лозим.

...Газета-ротация цехида «Правда»нинг биринчи сони дубликати авайлаб асралади. У бизнинг полиграфчиларимизни совет матбуотида Владимир Ильич Ленин томонидан юзага келтирилган ажойиб анъаналар билан боғлайди. Ўша олис йиллардаги сингари матбуот сўзи меҳнат ғалабаларига даъват этади, ҳаётимиздаги баъзи нуқсонларни очиб ташлайди, корхоналар меҳнаткашларини КПСС XXVI съезди қарорларини амалга оширишга илҳомлантиради.

И. ШОҒУЛОМОВ,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти директори, тарих фанлари кандидати.

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

«Каршистрой» қурувчилари янги болалар комбинатига «Қуёшча» деб ном қўйишди. Икки қаватли янги замонавий архитектура биноси энергетиклар посёлкасида қад кўтарди. Ёруғ ва шинам ўйин хоналари ва ётоқхоналар, музика ва спорт машғулотлари заллари 140 нафар кичкинтой учун мўлжалланган. «Қуёшча» қурувчиларнинг болалари учун барпо этилган ўн олтинчи комбинатдир. Янги болалар муассасалари қуришни давом эттириш кўзда тутилмоқда. Уларнинг ҳаммаси типовой лойиҳалар асосида бунёд этилади.

* * *

«Олимпияда» лагерида дам олаётган пионерлар билан бирга уларни оталиққа олган катталар — «Навоиазот» бирлашмасининг ходимлари ҳам мусобақага чиқишди. Улар болаларнинг мазмунли ва қизиқарли дам олиши учун ёрдам беришди: меҳнат ва Улуғ Ватан уруши ветеранлари билан учрашувлар ўтказилди, «олимпиячилар» жонажон ўлка бўйлаб бир неча походлар уюштирдилар.

* * *

Нептун Зарафшон шаҳри ёшлари ҳузурига меҳмон бўлиб келди. Шаҳар сузиш ҳавзаси ёнида жойлашган лагерда дам олаётган пионерлар қизиқарли сув байрами ўтказишди. Бу ерда бир сменада 150 нафар бола дам олмоқда. Лагерь асосан спорт лагеридир. Болалар сув спорти турлари билан шуғулланмоқдалар, мусобақалар уюштирмоқдалар. Лагерда дам олаётган Наташа Комарованинг сузиш бўйича мамлакат чемпиони бўлганлиги ҳам бежиз эмас.

* * *

Қарши давлат педагогика институти коллективи йил бошидан буён ўзининг ёрдамчи хўжалигидан 25 минг донадан кўп тухум олди. Хўжалик территорияси педагоглар ва студентлар ўзлаштирган эллик гектар қўриқ ерни эгаллайди. Бу ерда чорвачилик фермаси, уруғчилик участкаси, боғлар ва полизлар жойлашган. Майдоннинг ярми озуқабоп экинлар, маккажўхори ва арпа учун ажратилган. Мустаҳкам ем-хашак базаси ҳар йили чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга имкон беради.

* * *

Самарқанд областининг Ургут районида янги ўқув йилига тўла тайёр қилиб қўйилган мактабни давлат комиссияси «аъло» баҳога қабул қилиб олди. Карийб юзта мактаб биноси янгиланди, қўшимча 21 та синф қурилди. Иккита янги ошхона, иккита устахона, учта спорт зали ишга туширилди. Болалар учун бешта мактаб, кино театри ҳам қуриб битказилди.

(ЎзТАГ).

БЕШ ЙИЛЛИК ВА КОММУНИСТ

ИБРАТ КЎРСАТИБ

Мурод Омонов шофёрлик касбига дилдан ихлос қўйган тажрибали устозлардан. 20 йилдирки, у шу касбни эъзозлаб келаяпти.

Муродни 3-автокомбинатнинг 6-колоннаси шофёрлари ташаббускор коммунист, ишбилармон, ғамхўр бошлиқ сифатида ҳақли равишда ҳурмат қилишади.

Инсоннинг ҳурмат қозониши учун энг аввало унда меҳнатсеварлик, ҳалоллик, коллектив манфаати учун жонбозлик қилиш каби фазилатлар бўлиши керак. Омоновда коммунистга хос ана шу фазилатлар бор. Мен бир маҳаллада ўсганлигим учун ҳам бу гапларни дадил айтаоламан. У илгари штангачи эди. Шунинг учун уни Мурод полвон деб атардик. У баланд бўйли, қорачадан келган, кенг елкали, серҳаракат, хушмуомала бўлиб, жисмоний камолоти уни — шижоатли меҳнатга ундади.

Маҳаллада ҳам, ишда ҳам, ҳамкасблари ўртасида ҳам етакчи бўлишга интилади.

Комбинатда Муроднинг бригадаси биринчи бўлиб коммунистик меҳнат бригадаси номини олди. Унинг биринчи бўлиб бригада пудрати асосида ишлашга ўтгани ҳам фикримиз далилидир.

Бригадасида ҳамиша соғлом муҳит яратишга интилади. Дўстлари — касбдошларининг талаб-эҳтиёжи билан доим қизиқиб, зарур бўлса ёрдам беради, маслаҳати, тажрибасини аямайди.

Дарвоқе, у колонна партия ташкилотининг секретари сифатида энг аввало ўзгаларга ўрнак бўлишга интилади. Масъулиятни яхши ҳис қилган ҳолда иш кўради. Яқинда колоннада КПСС Марказий Комитети май (1982 йил) Пленуми материаллари пухта ўрганилиб, тегишли тадбирлар белгилаб олинди. Негаки, Озиқ-овқат программасини адо этишда бу коллективнинг ҳам муносиб роли бор-да.

Колонна шофёрлари шаҳримиз аҳолиси учун нонларни магазинларга етказиб беришдек шарафли ишни бажарадилар. Ноннинг сифатли бўлиши, исроф бўлмаслиги, иссиқ нонларни магазинларга ўз вақтида тарқатиш шофёрларга ҳам боғлиқ. Ана шу масалалар партия йиғилишида кўриб чиқилиб, конкрет амалий вазифалар белгилаб олинди.

Бу соҳада ҳам Мурод ака бошқаларга ўрнак бўляпти. У янги келган машиналарни нон ташишга мослаб реконструкция қилиш борасида қатор таклифлар киритди. Бу фойдали таклифлар (масалан, машинада нон тахлайдиган қаватларни ошириш) туфайли нон эзилмай, йилига 80-100 тонна ошиқча нон ташиляпти. Тез ва соз ишлашда Мурод ака бошқаларни ўз ортидан эргаштирмоқда. У беш йиллик планни 3,5 йилда бажариш ташаббуси билан чиққан. 6 ойлик планни муддатидан анча аввал бажариб, планга қўшимча 60 тонна нон ташиб берди. Умуман, у йил бўйи планга қўшимча 120 тонна нон маҳсулотларини эл дастурхонига етказиб бериш мажбуриятини олган.

«Иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур» деган нақлга тўла амал қиладиган Мурод ака ўз машинасини кўз қорачиғидек сақлайди. Уни доимо техник назоратдан шахсан ўзи ўтказиб боради. Ана шунинг учун ҳам ҳар йили 1,5—2 тонна ёқилғи тежаб қолмоқда. Бу тежалган хом ашё билан 1400—1500 километр масофани босиб ўтиш мумкин. Машиналарнинг 200 минг километр капитал ремонтсиз ишлашини таъминламоқда — Бу техник кўрсаткичлардан 50 минг километр кўп масофа босиб ўтиш демакдир. Мурод ўз укаси Йўлдошга ҳам шу касбни ўргатишда устозлик қилди.

Йўлдош Омонов касбга бўлган ихлоси туфайли тез орада коллективга қўшилиб, эл оғзига тушди. Уни комсомол комитетининг секретари қилиб сайлаган. Бу ишда у ўзининг бор қобилиятини кўрсатмоқда. Уни партия сафига қабул қилишди. Ёш коммунист партиявий топшириқларни аъло даражада бажариш билан ишлаб чиқариш план-топшириқларини ҳам ошириб адо этмоқда.

6-колоннада 20 дан ортиқ коммунист бўлиб, улар СССР 60 йиллиги шарафига ўзаро социалистик мусобақада яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар.

— Коммунистларимиз беш йиллик планларини 3,5—4 йилда бажаришга аҳд қилганлар, — дейди колонна партия ташкилотининг секретари Мурод Омонов.

Ҳа, оддий шофёрлик касби орқали эл-юрт ҳурматини қозонаётган, актив жамоатчи, коммунист Мурод Омоновнинг кўксини II ва III даражали Меҳнат Шуҳрати орденлари безаб турибди. У корхонанинг ўнлаб Фахрий ёрлиқларини олган. Икки марта Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғини олишга сазовор бўлди. Қайси соҳада ишлаётган бўлмасин, коммунист бошқаларга доимо намуна ва етакчи бўлиши лозим, деган ҳаётий қоидага амал қилаётган бу коммунистга узоқ-яқиндаги кўпларнинг ҳаваси келади.

С. СУЛТОНОВ.

АЁЛЛАРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН

Шаҳримиздаги 2-пойафзал фабрикасида аёлларга мўлжалланган қишки мавсумда кийиладиган этикларнинг кичик серияси ишлаб чиқарила бошланди. Баланд пошнаси ҳамда тагчармининг қалинлиги билан ажралиб турадиган бу пойафзал шу ой давомида пойтахтимизда ўтказиладиган пойафзал ярмаркаларида савдога чиқарилади. Баҳор, ёз ойлари давомида корхонада аёллар учун пойафзалнинг иккита янги хушбичим модели тайёрланиб, савдо тармоқларига жўнатилди.

Беш йилликнинг биринчи йилида бу ерда 120 моделда салкам 18 минг сўмлик пойафзал ишлаб чиқарилди. Ана шу маҳсулотнинг учдан икки қисми давлат Сифат белгиси билан тайёрланди.

Шу кунларда корхонанинг 100 дан ортиқ ишчиси «СССР 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта!» ҳаракатига қўшилиб, юбилей шарафига ташкил қилинган социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқда.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ЧИННИ САНОАТИ ЯНГИЛАНАДИ

ПРАГА. Чехословакияда чинни саноатини янгилашнинг узоқ муддатли программаси қабул қилинди. Бу соҳанинг маҳсулоти мамлакат донғини бутун дунёга таратди. Программа чинни заводлари замонавий техника билан таъминланишини, янги каолин кони, махсус гил, бошқа хил хом ашё қазиб олишни кўзда тутади. Шу чораларни амалга ошириш натижасида 1990 йилга борганда ЧССРда чинни маҳсулотлар тайёрлаш икки баравар кўпаймоғи лозим.

Чехословакияда чинни пиширишнинг азалий, қарийб икки юз йиллик анъанаси бор. Бу ерда XVIII асрнинг охирларида барпо этилган дастлабки чинни заводлари тез орада донг таратди. Шундай қилиб, Чехия чиннисиси Хитой чиннисиси билан, машҳур Саксония чиннисиси ҳамда Францияда пишираладиган Севр чиннисиси билан бемалол рақобатлаша бошлади.

Бугунги кун усталари шу анъаналарни муваффақият билан ривожлантириб, кўпайтириб бормоқдалар. Уларнинг тайёрлаган маҳсулотлари катта-катта халқаро виставкалар ва кўрикларнинг неча бор олий мукофотларига сазовор бўлган. Ҳозир Чехословакия дунёда чинни маҳсулотлар тайёрлаш ҳажми жиҳатидан учинчи ўринни эгаллаб турибди, бу маҳсулотни харид қилувчи мамлакатлар сони эса юзтага яқинлашмоқда.

ВСР. Совет— Вьетнам ҳамкорлиги тобора ривожланиб бормоқда. Ҳозирда Вьетнамда мамлакатимиз тиклаш ва ривожлантиришда иштирок этмаган халқ хўжалигининг бирорта ҳам тармоғи қолмаган десак бўлади. СССРнинг ёрдами билан Вьетнамда икки юзга яқин саноат корхоналари, давлат хўжаликлари, ўқув муассасалари ва бошқа объектлар қайта тикланди, реконструкция қилинди ёки янгитдан қурилди. Жануби-шарқий Осиёда энг катта Хоабинь гидроузели ана шундай дўстлик қурилишларидан биридир.

СУРАТДА: гидроузел қурилишида совет ускуналарини монтаж қилишмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

ЯНГИ САВДО ПОРТИ

БУХАРЕСТ. Руминиянинг Қора денгиз соҳили харитасида янги замонавий Мангалия савдо порти пайдо бўлди. Жуда чуқур ҳамда узунлиги 616 метр келадиган учта причал ишга туширилди. Улар кучли порт кранлари ва бошқа замонавий техника билан таъминланган. Омбор бинолари, бир қанча маъмурий ва техника хизмати бинолари ҳам қуриб битказилди.

Порт 35 минг тонна ҳажмдаги кемаларни қабул қила олади. Порт яқинида кема ремонт қиладиган завод қурилмоқда.

ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ ЯРМИ ЯКУНЛАРИ ҚУВОНТИРАДИ

ПНОМПЕНЬ. Бу йил Кампучия Халқ Республикасининг транспорт ходимлари ва алоқачилари катта муваффақият билан ишламоқдалар. Тармоқнинг йил биринчи ярмидаги ишлари якунлари шундан далолат беради. Алоқа, транспорт ва почта министрлиги шундай хулоса чиқарди.

Транспорт ҳамма турларининг юк обороти кўпайди. Кенг истеъмол моллари ва озиқ-овқат ташиш юк оборотининг асосий қисмини ташкил этади. Пассажирлар ташишни ташкил этиш яхшиланди, йўловчиларга хизмат кўрсатиш сифати ошди. Пассажир транспортининг ҳамма турлари билан ярим миллиондан ортиқ киши ташилди.

Тармоқ илгорлари орасида республиканинг бош сув қопқалари бўлмиш Пномпень ва Кампонгсаум порт ходимлари бор. Улар шу йилнинг дастлабки олти ойи ичида 90 минг тонна уруғлик шоли, пахта, химиявий ўғит ва бошқа халқ хўжалик юкларини ортдилар ва туширдилар.

Тармоқ меҳнаткашлари катта қурилиш, ремонт ва тиклаш ишларини бажардилар. 42 километрдан кўп йўл, юзлаб метр кўприклар тикланди, ўнлаб локомотивлар, вагонлар, ҳар хил кемалар, 200 тадан кўп автомобиль ремонтдан чиқарилди.

Почта, телеграф ва телефон алоқасининг иши секин-аста нормал изга тушиб бормоқда.

Йилнинг иккинчи ярмида КХР транспортчилари ва алоқачилари темир йўл ва автомобиль йўлларини, алоқа узелларини тиклаш, юк ташишни интенсивлашга ҳаракат қилмоқдалар.

НИГЕРИЯНИНГ ЭНЕРГЕТИКА ПОТЕНЦИАЛИ

ЛАГОС. Бугунги кунда Нигериянинг жануби-Ғарбидаги кичик Эгбин қишлоғи республикадагина эмас, балки чет элларда ҳам маълум. У ерда қуввати 1.320 мегаватт келадиган ва мамлакатда энг йирик бўлган электростанция қурилмоқда. Унинг фойдаланишга топширилиши Нигериянинг энг йирик саноат районларидан бири бўлган Лагос штатини электр энергияси билан тўла таъминлаш имконини беради.

Мамлакатнинг энергетика потенциалини ривожлантириш 1968 йилда бошланди. Ўша пайтдан буён Нигерияда ўнга яқин йирик электростанция қурилди. Шахталар ва энергетика федерал министри Муҳаммад Иброҳим Хассаннинг бу ерда маълум қилишича, ҳозирги вақтда Широко ва Жеббода ГЭС қурилиши, Лагос ва Афамада иссиқлик электр станцияси қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Бу электр станцияларнинг умумий қуввати, деди у, 2.990 мегаватгдан ошади. Шу электростанцияларнинг фойдаланишга топширилиши билан мамлакат шаҳарларинигина эмас, қишлоқ районларини ҳам энергия билан таъминлаш проблемаси ҳал этилади.

ЧЕХОВ АСАРЛАРИ ПОРТУГАЛИЯ САҲНАСИДА

ЛИССАБОН. А. П. Чехов асарлари Португалия театр мухлислари ўртасида ғоят оммалашмоқда. Ҳозир «Театру ду мунду» саҳнасида Рожериу ди Карвалью қўйган «Чайка» спектакли зўр муваффақият билан қўйилмоқда. Илгари у Чеховнинг «Ваня амаки» ва «Уч опа-сингил» асарларини саҳнага қўйган эди. Португалия танқидчилари ўтган йилги энг яхши театр постановкаси деб «Ваня амаки» спектаклини ҳисоблаган эдилар.

САВОДСИЗЛИКНИ ТУГАТИШ УЧУН

ДАККА. Бангладешда саводсизликни тугатиш учун кураш вазифалари муваффақиятли ҳал этилмоқда. Кейинги икки йил ичидагина мамлакатда 6,5 миллиондан кўпроқ киши ёзиш ва ўқишни ўрганди. Бангладеш қишлоқларида умумий таълим курслари ташкил қилинган, умумий таълим системасини ривожлантириш учун ажратилаётган маблағлар кўпайтирилмоқда.

Бу йил мамлакатда умумий бошланғич таълим жорий этилди. Яқин беш йил мобайнида Бангладеш аҳолиси ўртасида саводсизликни тамоман тугатиш режалаштирилмоқда.

Қўшма Штатлар Сальвадорда ҳокимият тепасига реакцион ҳукуматни қўйиб, мазкур Жанубий Америка мамлакати халқининг озодлик учун олиб бораётган курашини бостириш мақсадида қонли операцияларни ўтказаётган реакцион режимга ҳарбий ёрдамни тобора кенгайтирмоқда.

Ўқитилган ва яхши қуроллантирилган каллакесарлар (суратда) Сальвадор ерида ниҳоятда даҳшатли ваҳшийликларни амалга оширмоқдалар.

ТАСС фотохроникаси.

ИЛҒОРЛАРГА КЎЧМА БАЙРОҚЛАР

БЕРЛИН. ГДРдаги 85 корхона, комбинат, транспорт ва алоқа муассасаларининг коллективлари ГДР Министрлар Совети ҳамда Эркин немис касаба союзлари бирлашмаси Марказий Правлениесининг кўчма байроқларини олди. Бу коллективлар 1982 йил биринчи ярмининг топшириқларини бажариш юзасидан социалистик мусобақада эришган муваффақиятлари учун шу юксак мукофотларга сазовор бўлди. Бу корхоналарнинг коллективлари хом ашё ва материални янада тежаш, электр энергия сарфини камайтириш йўлида йиллик план икки кунлик маҳсулот ҳажмида ошириб бажарилиши учун муваффақиятли курашмоқда.

Мукофотланган корхоналар орасида Бург шаҳридаги Герман Матерн номли металлургия комбинати, Людвигсфельддаги «ИФА» автомобилсозлик заводи, Зенфтенбергдаги қорамтир кўмир қазиб чиқариш комбинати бор.

АВОКАДОНИНГ АЖИБ ХОССАЛАРИ

МАНИЛА. Филиппинда июнь—август ойларининг иссиқ кунларида ўзининг ажиб хоссалари билан машҳур тропик мева авокадо ғарқ пишадиган мавсум. Июнь ойида муссон ёмғир мавсуми бошланиши билан тузилиши ва катталиги Европанинг йирик нокига ўхшаб кетадиган яшил ёки тим қорамтир авокадо мевалари Филиппиннинг кўпгина оролларида кўплаб сотилади.

Лотин Америкаси тропик минтақасининг районлари авокадонинг ватани деб ҳисобланади. «Ғаройиб мева» Филиппинга XV асрдаёқ келтирилган бўлиб, ҳозир Лусон оролида ва бошқа оролларда кўп тарқалган. Йирик думалоқ данакли, ёнғоқ билан қаймоқ мазасига ўхшаб кетган пистоқи тусдаги ёғли этли мевани кўпинча «камбағалнинг оши» ҳам дейишади: авокадо мевасидаги калория миқдори гўштникидан кам бўлмада, айни мавсумида гўштдан анча арзон туради. Авокадода 20 процент ўсимлик мойи бўлиб, унинг тўйимлилиги сарёғдан қолишмайди.

Авокадонинг яна бир «ғаройиб» хоссаларидан бири унинг сервитаминлигидир. Айниқса, унда Е витамини кўп. Бу витаминни олимлар «ёшлик витамини» дейишади. Яқинда филиппинлик мутахассислар авокадо қоқисидан сервитамин мой олишнинг самарали ва содда усулини ишлаб чиқдилар. Бу мой озиқ-овқат саноатида, шунингдек медицинада кенг кўламда қўлланилади.

Авокадонинг этидаги бошқа маҳсулотлар ҳам ажойиб хоссаларга эга. Масалан, унинг туйилган мағзи бод касаллигини даволашда жуда қўл келади, баргларидан чойга ўхшаш тотли ичимлик тайёрланади. Шунингдек, ундан хушбўй модда олиниб, парфюмерия ва косметика саноатида, кондитерликда ишлатилади. Туйилган авокадо ёғочи яраларни тез битиради.

П. ПЕТРОВ.

САЛОМАТЛИК ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАРДАН САҚЛАНИНГ

БУНИ ҲАММА БИЛИШИ КЕРАК

Ёзнинг иссиқ кунларида турли ўткир юқумли ошқозон-ичак касалликлари тез-тез учрайди. Бу касаллик ер куррасининг турли бурчакларида, жумладан Ўрта Осиё республикаларида ҳам тарқалиб, инсон саломатлигига путур етказмоқда. Бунга сабаб ташқи муҳит ҳароратининг юқори бўлиши, намликнинг пастлигидир.

Ошқозон-ичак касалликларига дизентерия, ботулизм, сальмонеллез, озиқ-овқатлар билан заҳарланиш, йўғон ва ингичка ичакнинг яллиғланиши, қорин тифи, паратиф касалликлари киради. Мазкур касалликларни оддий кўз билан кўриб бўлмайдиган махсус микроорганизмлар қўзғатади. Бу микроорганизмлар ташқи муҳитда кўпайиши, узоқ муддат турли шароитларда сақлана олиш хусусиятига эга. Касалликнинг туридан қатъий назар, хасталик манбаи бўлиб беморлар ва соғлом бактерия ташувчилар ҳисобланади.

Бемор ва бактерия ташувчилар чиқинди овқат қолдиқлари билан бевосита ташқи муҳитни ифлослантирадилар, булар сут, гўшт маҳсулотлари, сабзавот, мева, сув орқали инсон организмига тушиб, тегишли касалликни келтириб чиқаради. Микроб организмга оғиз орқали тушади, бунда зарарланган маҳсулотлар билан бир қаторда ҳовуз, ариқ, водопровод сувлари ҳам инфекция манбаи бўлиши мумкин.

Ҳозирги вақтда айни пишиқчилик даври — бозорларимизда ёз неъматлари бўлмиш полиз маҳсулотлари — қовун-тарвузлар уюлиб ётибди. Табиатнинг инсонга қилган бу инъоми саломатлик учун ғоят фойдалидир. Лекин, минг афсуски, қовун-тарвузларни айрим шахслар ўғитлаш, йиғиштириб олиш ва сотиш жараёнида санитария-гигиена қоидаларига етарли риоя қилмаётганликлари оқибатида улар юқумли ошқозон-ичак касалликларининг тарқалишига сабабчи бўлишмоқда.

Микроблар киши организмига тушгач, улар кўпайиб касаллик чақиргунга қадар бирмунча вақт ўтади. Бу давр яширин (инкубацион) давр деб аталади. Бу пайтда ҳеч қандай беморлик аломатлари сезилмайди. У бир неча соатдан бир неча кунгача чўзилиши мумкин.

Касаллик қайси йўл билан келиб чиқишидан қатъий назар, ошқозон-ичак касалликларининг белгилари умумий бўлиб, беморда кўнгил айниш, қусиш, ич кетиш, қоринда оғриқ пайдо бўлиши, ҳароратнинг кўтарилиши, қувватсизлик аломатлари кузатилади. Буни вақтида олди олинмаса, касаллик турли хил кўнгилсиз оқибатларга олиб келиши мумкин.

Хасталик кечишига кўра енгил, ўрта ва оғир формаларда бўлиши мумкин. Кўпроқ қарияларда, ҳомиладор аёллар ва ёш болаларда касаллик оғир формада кечиб, турли хил асоратлар қолдиради. Дард ҳаммада ҳам баён этилган аломатлар билан кечавермайди. Киши организмининг умумий ҳолатига қараб касаллик баъзиларда енгилроқ, айрим кишиларда эса «оёқ учида ўтиб кетадиган» хасталик кўринишида бўлади. Лекин хасталикнинг қандай кечишидан қатъий назар, унинг ҳақиқий табиатини тўғри аниқлай оладиган бирдан-бир мутахассис —врачдир. Чунки қорин оғриши ва қусиш аломатлари бошқа кўпгина касалликлар учун ҳам хосдир. Фақат врач ана шуларни назарда тутган ҳолда, беморга ўз вақтида керакли ёрдам ва маслаҳат бериши мумкин.

Касалликдан кейин қоладиган асоратлар хилма-хилдир. Улар ичида ичакдан қон кетиш, йўғон ва ингичка ичак деворида яраларнинг пайдо бўлиши, мия қабатларини ва бош миянинг яллиғланиши кабилар ҳавфли ҳисобланади.

Беморнинг дарди аниқлангач, уни тезда касалхонага ётқизиш, бемор учун алоҳида идиш-товоқ, сочиқ ажратиш лозим. Бемор одам касалланганидан тортиб, то батамом соғайгунча атрофдагилар учун юқумли ҳисобланади. Шунинг учун шахсий ва умумий гигиена қоидаларига қатъий риоя қилиш керак. Бемор касалхонага ётқизилгач, хоналар бир процентли хлорамин эритмаси билан дезинфекция қилиниши лозим.

Озиқ-овқат маҳсулотларини тайёрлаш ва сақлашга алоҳида эътибор бериш керак. Сут, гўшт маҳсулотларини узоқ сақламаслик, ҳидланиб қолган маҳсулотларни истеъмол қилмаслик, сабзавот меваларини еийишдан олдин, албатта, қайнаган сувда чайишни маслаҳат берамиз. Ҳовуз ва ариқ сувларини ифлослантирмаслик, сув ҳавзаларини санитария ҳолатига алоҳида эътибор бериш зарур.

Ёз-куз фаслларида пашшаларнинг кўпайиши касалликнинг кенг тарқалишига сабаб бўлади. Олимларнинг аниқлашича, биргина пашша танасида 6 миллионтагача микроб ташиб юради, бу эса битта пашша 1,5 километр радиусда касаллик тарқатади деган гап.

Озиқ-овқат маҳсулотларининг устини очиқ ҳолда қолдирмаслик, ахлатларни кўпайтирмаслик, идиш-товоқларни ўз вақтида ювиш—буларнинг ҳаммаси пашшаларга қарши кураш омилларидир.

Ҳозирги вақтда шаҳримизда турли хил маросимлар кўп ўтказиляпти. Бу маросимларда норин, манти, сомса, қази, хоним каби таомлар тайёрлаш анъанага айланиб қолган. Бу таомлар қиймадан тайёрланганлиги учун тезда бузилиб қолишини назарда тутган ҳолда, уларни тайёрлаш технологиясига ва сақлашга алоҳида эътибор бериш лозим.

Ошқозон-ичак касалликларини яна «ифлос қўллар касаллиги» деб ҳам аталади, бу гапда жон бор, албатта, чунки бу касалликлар микроблари ювилмаган қўлда суткалаб сақланиши мумкин. Шу сабабли шахсий гигиена қоидаларига алоҳида эътибор бериш лозим.

«Оқшом» газеталаримизда қовун-тарвуз маҳсулотларининг сифатсизлиги, селитраси кўплиги, булар инсон саломатлигига зиён қилаётгани жуда ўринли, ҳаққоний танқид қилинмоқда. Ҳозир бозорлардаги махсус лабораторияларда қовун-тарвузларда селитра моддасининг миқдори нормадан ошиқчалиги исботланаяпти. Қовун-тарвузларга селитра солишга мутлақо чек қўйиш керак.

Умуман айтганда, инсон сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш учун бизда ҳамма шарт-шароитлар бор, фақат ундан тўғри, вақтида ва ўринли фойдаланишимиз, бемор бўлганда вақтида даволанишимиз керак. Шуларни назарда тутган ҳолда, юқумли ошқозон-ичак касалликларининг олдини олиш ҳар бир кишининг муқаддас бурчидир.

К. ЖАЛИЛОВ,
Ўзбекистон эпидемиология, микробиология ва юқумли касалликлар илмий текшириш институти директорининг ўринбосари, медицина фанлари доктори.

Юнусободдаги шаҳар бирлашган кўптармоқли болалар шифохонасининг кўз касалликлари бўлимида беморлар учун ҳамма шароитлар яратилган. Бу ерда профессор О. Г. Левченко бошлиқ врачлар коллективи болаларда учрайдиган турли кўз касалликларини даволаш йўлида сидқидилдан меҳнат қилишяпти.

СУРАТДА: профессор О. Г. Левченко бемор кўзини кузатаяпти. Х. Мирзакаримов фотоси.

ХАВФСИЗ ЎСМА ЗАРАРСИЗМИ?

Ҳурматли редакция! Хавфсиз ўсма — папиллома нимадан пайдо бўлади? Уни ип билан боғлаб тушириш мумкинми?

Ш. НУРМАТОВА,
бинокор.

* * *

Одамнинг қовоғида, бўйнида, қўлтиғи остида, аёлларнинг эса кўкрак безлари остида майда нарса пайдо бўлади. У тўғноғич бошидек, ҳатто нўхатдек келиши мумкин, қўлга юмшоқ уннайди, ранги терининикига ўхшайди. Юзаси ғадир-будир бўлади. Бу папиллома— хавфсиз ўсма дейилади. У асосан баркамоллик даврида кузатилади.

Папилломанинг тарқалиб кетиш хусусияти бор, бироқ у секин ўсади ва соғлиққа зиён қилмайди. Аммо у сочга, кийимга илиниб, ноқулайлик туғдириши мумкин.

Баъзилар папилломанинг тагидан ип ёки соч толаси билан боғлаб, тушириб юборса бўлади. дейдилар. Бу нотўғри. Бундай қилиш қатъий ман қилинади. Папилломани боғлаганда қизаради, шишиб, катталашади, безиллаб оғриб туради, ҳатто йиринглаши мумкин.

Шунингдек, папилломаларни устарада қирқиш, уларга ляпис ёки ўткир кислоталар суртиш асло мумкин эмас. Ахир холни, кератомани папиллома деб янглишиш мумкин. Ваҳоланки, бу ўсмалар кўпинча хавфли ўсмага айланиб кетиши мумкин.

Ҳозирги пайтда электрокоагуляция ёки суюқ азот ёрдамида папилломалар одамга азоб бермасдан олиб ташланади, орадан 7 10 кун ўтгач, терида ҳеч нарсанинг изи қолмайди.

М. ОРИФЖОНОВА
тайёрлаган.

МЎЪЖИЗАСИЗ — МЎЪЖИЗАЛАР

УЙҚУДАГИ ТУШНИНГ СИРЛАРИ

Уйқуда содир бўладиган субъектив психик ҳодисага туш деб аталади. Организмнинг ташқи муҳитдаги воқеаликдан алоқасининг нисбий узилишига эса уйқу деб атаймиз. Уйқу умумбиологик зарурий эҳтиёждир. Уйқуда инсон асаб системаси мустаҳкамланади ва организмда сарф бўлган энергиялар тикланади. Қонда карбонад ангидрид ва водород ионлари концентрацияси ошади ва тана ҳарорати пасаяди. Киши ухлаганда кўпинча ҳар хил тушлар кўради ва баъзиларини хотирада анча вақтгача сақлаб қола олади.

Туш кўриш сири эса одамларни қадимдан қизиқтириб келган. Бу ҳақда бир қанча ривоятлар тўқилиб, таъбир китоблари яратилган. Инсон организмининг энг ғаройиб сирларидан бири бўлган уйқу ва туш кўриш муаммоларини ҳал этишга ҳамма қизиқиб қарайди. Шуниси қизиқки, инсон тушида, кўпинча уйғоқлигида учратолмаган азиз кишиларини кўради, у билан суҳбатлашади. Ўзи ёқтирган кишисининг овозини, қилиқларини ва муносабатини билиб хотирада сақлаб қолади.

Кузатишлардан маълум бўлишича, серҳаракат, серфаолият ва жасур одамлар нисбатан оз ухлашади. Қадимги юнон файласуфлари тушни илмий тушунтиришга ҳаракат қилганлар. Платон тушни илҳом манбаи деб ҳисоблаган бўлса, Аристотель тушга психологик ёндошиб, у инсон ҳаётий фаолиятининг уйқуда давом этиши деб таърифлаган эди. Туш кўриш хусусияти кишининг нерв системаси типига, унинг соғлиғига, маълум давридаги кечинмаларига боғлиқ.

XIX асрда психология фанининг ривожланиши билан тушга қизиқиш янада кучайди. Туш сезгилар негизида содир бўлгани учун уйқудаги киши аниқ ва образли кечирмаларни кўради. Бунда пайдо бўлган воқеалар бир-бирига боғлиқ, бироз ноаниқ ҳаяжонли, афсонавий тус олади.

«Ижодий» тушлар ҳам бўлади, уларда шоир тополмай юрган шеърий қофиясини, олим эса кашфиётга сабаб бўлган масалалар ечимини топади. Масалан, Абдулла Қодирий ўзининг «Меҳробдан чаён»нини ёзишда воқеани қандай бошлашни билолмай кўп ўйлаган экан. Бир куни тушида, гўё, Маҳмуд домла гўшт, пиёз кўтариб мачитдан келар ва узоқдан ёзувчини ўзига имлаб чақирар экан. Уйғониб кетган ёзувчи, романини шу воқеа билан бошлаган экан.

Маълумотлардан маълумки, Д. И. Менделеев ўзининг машҳур химиявий элементлар даврий жадвалининг сўнгги шаклини тушида кўриб, сўнгра ўнгида тузган экан. А. С. Пушкин айрим шеърларини эса уйқуда тўқиган, сўнг қоғозга туширган экан. Улуғ мутафаккир Ибн Сино эса, энг мураккаб муаммоларни ҳам тушида кўриб, ўнгида ҳаётда тадбиқ қила бошлаган.

Туш ҳақида мукаммал умумий назария йўқ. Туш кўриш ва унинг моҳияти ҳақидаги масала ҳозирги кунда ҳам ўз актуаллигини йўқотгани йўқ.

Кузатишлардан маълум бўлишича, кўп ухлайдиган кишилар иккиланувчан, сермулоҳаза, ҳиссиётга берилувчанликлари билан характерланадилар. Мутахассисларнинг таъкидлашича, ёш болаларнинг иш қобилиятини ривожлантириш учун, организмни мустаҳкамлаш учун кундуз кунлари, бир ярим ёки икки соат чамасида ухлатиш жуда фойдалидир.

Инсон организмининг қувватига қараб уйқуга эҳтиёж туғилади. Яъни организм талабига мувофиқ инсон уйқу асири бўлади. Миллатлар орасида кам ухлайдиганлар италиялликлардир. Бу миллатнинг юздан 40 нафари уйқусизлик дардига мубталодир. Улар ҳар хил тинчлантирувчи, юзаки қараганда норкотик моддаларни истеъмол қилишида биринчиликни олганлар. Бу билан организмни ишдан чиқариш, меҳнатга лаёқатсиз қилиб қўйиш ҳеч гап эмас. Бундай ҳолларда, тананинг моддалар алмашинуви бузилади, шартли ва шартсиз рефлекслар тормозланади.

Кундалик ҳаётнинг нормал давом этиши, ортиқча неврозларга йўл қўймаслик тундаги уйқунинг нормал кечишига ёрдам беради. Киши «сокин кечадиган» уйқу фазасида ҳам туш кўриши мумкин. Тунда киши «томошабин» ёки шу ҳодисаларнинг «актив» ёки «пассив» иштирокчиси бўлиши мумкин. Кўп ухлашни жуда хоҳлайдиган, лекин ухлайолмаган киши у ёнбошидан бу ёнбошига ағанайвериб, ўзини уйқусизлик «ваҳимаси» билан баттар қўрқитади. Уйқусини қочиравермай, яхшиси бундай пайтда киши ўзини мажбур қилмай, бирон машғулот билан шуғуллангани фойдалидир.

О. КАРИМОВА.

СССР 45 ЧЕМПИОНАТИ

ЁШЛАРГА НАМУНА БЎЛИБ

«ПАХТАКОР» — «МЕТАЛЛИСТ» (ХАРЬКОВ) — 2:1

Харьковликларнинг ўйинига қараб туриб ишонмайсан киши. Улар турнир жадвалида қандай қилиб ва нима ҳисобига юқорилашиб боришяпти?

Ўйиннинг тактик услубига синчиклаб назар ташлангандан кейин меҳмонларнинг устунлиги нимада эканлигига тушуна бошлаш мумкин.

«Металлист» командасининг футболчилари кўрсатаётган ўйин кўзга яққол ташланмайди. Улар тўпни бир-бирига узатиш билан шуғулланишади. Уларда тўп узатиш билан боғлиқ чиройли комбинациялар кўзга ташланмайди. Бунинг устига қанот ва марказ бўйлаб жуда кам шиддатли ҳужум уюштиришади.

Орадан беш, ўн, йигирма минут ўтса ҳам «Металлист»нинг ҳужуми сустлашаётгани йўқ. Ҳар бир кишига тўп аниқ етказиб берилади. Уларнинг мақсади ташаббусни қўлда сақлаб туриш. Бунга эришиш учун улар тез-тез ўринларини алмаштиришади, ҳаракатни жадаллаштиришади, рақиб команда ўйинчиларининг эътиборини чалғитиб, бошқа шериклари учун тўпни қабул қилиб олишга шароит яратишади. Худди ана шундай усулда улар жарима майдонига яқинлашадилар. Бу ерда эса суръат янада оширилади ва шиддатли ҳужум ташкил қилинади. Энди ҳужумчиларгина эмас, ярим ҳимоячилар, ҳимоячилар ҳам ҳужумда иштирок этадилар. Узоқ масофалардан туриб дарвоза томон кучли зарб билан тўп тепилади. Буларнинг ҳаммаси ниҳоятда тезкорлик билан бажарилади.

Тўғрисини айтганда, бундай ҳаракатга мослашиш қийин. Фақат шиддатли ва кутилмаганда ҳужум уюштириш билангина меҳмонлардан ташаббусни олиш мумкин эди. Бунинг учун узоқ масофадан туриб бир-бирига тўп узатишга амал қилиш лозим эди. Ҳужумда фақат олдинги маррадаги ўйинчилар эмас ярим ҳимоячилар ҳам тўла қатнашишлари лозим эди. Ана шунда «Металлист» командасининг ҳимоячилари ўйинчиларнинг тез ўрин алмаштиришларини назорат қилишга улгурмай қолишар ва ҳужум уюштириш учун қулай вазият яратилган бўларди.

Пахтакорчилар узоқ муддат бунинг уддасидан чиқолмадилар. Улар комбинацияларни жуда эринчоқлик билан ишлатишди. Шу боисдан ҳам харьковлик футболчилар ўз жарима майдонига қайтишга улгуришар ва ҳавфни бартараф қилишар эди.

Бу учрашувда «Пахтакор»нинг ярим ҳимоячилари яхши ҳаракат қилишмади. Журавлев ва Ивановларнинг ҳаракатида чарчаш аломатлари сезилиб турди. Юксак техник маҳоратга эга бўлган Огай эса кўп ҳолларда ўйинга берилиб кетиш натижасида тўпни бошқаларга олдириб қўйди.

Бундай шароитда «Пахтакор»нинг ҳимоячилари қандай ҳаракат қилишларига кўп нарса боғлиқ эди. Чунки, харьковлик футболчилар уларнинг ўз жарима майдонлари яқинида пайдо бўлишини сира кутишмаётган эди. Биринчи бўлимнинг тугашига 15 минут қолганида марказий ҳимоячи Мустафо Билолов ҳужумчиларга ёрдамга етиб келди. У тезкорлик билан олдинга ташланиб, жарима майдонининг яқинида турган Якубикка тўп етказиб берди. Икки капитал Поточняк ва Якубик ўртасидаги олишувда мезбон йиқитилди. Учрашув судьяси дарҳол 11 метрли белгини кўрсатди. Якубикнинг ўзи тўпни дарвозага киритиб, ҳисобни очди —1:0.

Биринчи бўлимда яна бир неча марта хавфли вазиятлар вужудга келтирилди. Марат Кабаев қулай имкониятдан фойдалана олмади. Виталий Жилкин бир неча марта чаққон ҳаракатлари билан «Металлист» командасининг ҳимоячиларини доғда қолдириб жарима майдонига кириб борди. Лекин у ҳам имкониятлардан фойдалана олмади. Меҳмонлардан эса Горбик ва Каплун имкониятлардан фойдаланмади.

Иккинчи бўлимнинг бошланиши билан меҳмонлар ҳужумга зўр беришди. Уларнинг мақсади ҳисобни тенглаштириш эди. Харьковликларнинг устозлари ҳимояда иштирок этаётган Косолаповнинг ўрнига ҳужумчи Бачнашвилини чиқариб, ҳужумни янада кучайтиришди. Ҳимояни мустаҳкамлаш ниятида эса актив ҳаракат қилаётган Жилкинни таъқиб қилишни ярим ҳимоячи Суслога топширишди.

Шиддатли ҳужумлар ниҳоят меҳмонларни муваффақиятга олиб келди. «Пахтакор»нинг жарима майдонида тўп учун бўлган кураш пайтида «Металлист»нинг ҳужумчиси Линке йиқитилди. Учрашув судьяси Н. Козьянов яна ўн бир метрли белгини кўрсатди. Горбик тўпни дарвозага йўллаб ҳисобни тенглаштирди —1:1.

Бу воқеа учрашувнинг 65-минутида юз берди. Яна кун тартибида пахтакорчилар учрашув тақдирини ўз фойдаларига ҳал қилиш учун куч ва ирода топа оладиларми, деган савол пайдо бўлди. Шуни мамнуният билан айтиш кераки, улар бунинг уддасидан чиқишди. Навбатдаги ҳужум пайтида меҳмонларнинг ҳимоячилари «Пахтакор»нинг энг чаққон ҳужумчиларидан бири Виталий Жилкинни қоидани бузган ҳолда тўхтатишди. Бу воқеа жарима майдонининг яқинида юз берди. Меҳмонлар жуда кўп ўйинчидан иборат «жонли девор» ташкил қилишди. Шунга қарамай, Якубик бу «девор»нинг бўш жойини топди. У зарб билан тепган тўп дарвоза тўрига бориб тушди. Харьковликларнинг дарвозабони В. Гришко ҳеч нарса қила олмади. Шундай қилиб, пахтакорчилар ҳисобда яна олдинга чиқиб олдилар— 2:1.

Бу ҳамшаҳарларимиз чемпионатда қўлга киритган саккизинчи ғалаба бўлди. «Пахтакор» 23 очко билан турнир жадвалининг бешинчи поғонасига кўтарилди. Андрей Якубик эса мерганлар баҳсида 13 тўп билан якка пешқадам бўлиб олди.

Тошкентликларнинг орасида Якубик энг яхши ҳаракат қилди. Шунингдек, Билолов ва дарвозабон Рашидовлар ҳам яхши ҳаракат қилишди.

Э. АВАНЕСОВ.

«ПАХТАКОР» ҲАҚИДА 17 ФИКР

Е. Ф. ЛЕМЕШКО,
спорт мастери, Украина ССРда хизмат кўрсатган тренер.

— Евгений Филиппович! Сиз «Пахтакор» билан танишмисиз ва уни қай даражада биласиз!

— Тошкентлик футболчиларнинг бир неча авлодини биламан. Ўзим ўйнаган пайтларда команда билан танишганман. Турли йилларда бу команда турлича бўлди. Лекин бир нарса унинг ўзига хос, ҳужумкор ўйин кўрсатади. Шахсан менга машҳур мастерлар ҳаракат қилган йиллардаги «Пахтакор» маъқул бўлган. 60-йилларда унинг составида Красницкий, Стадник, Пшеничников, Абдураимов, Тазетдинов ва уларнинг шериклари, 70-йилларда Ан, Федоров, Исоқов, Хадзипанагис ва бошқалар ҳаракат қилишган эди. Назаримда «Пахтакор»нинг яна бир қобилиятли авлоди вояга етишиб келмоқда. Андрей Якубик сингари тажрибали ўйинчи билан ҳаракат қилиш уларга тез фурсат ичида бутун қобилиятларини намойиш этишга имкон беради.

— Нега Якубикни алоҳида кўрсатяпсиз!

— Чунки у ҳозир команданинг капитани бўлибгина қолмай, ҳақиқий маънода тан олинган пешқадам ўйинчисидир. Унинг ҳаракатларини кўриб завқланасан киши. Унга сира ҳам 32 ёш бериб бўлмайди. Учрашувнинг бошидан охирига қадар тиним билмай ҳаракат қиляпти. Машқ жараёни қандай олиб бораётганлигини ва унинг моҳиятларини билмасам ҳам тренер сифатида айтишим мумкинки, у ўз ишига жуда жиддий қарайди. Ҳеч бир нарсада ўзига имтиёз берилишини истамайди. Шунинг учун ҳам у чиройли ўйин кўрсатяпти ва дарвозага кўп тўп киритяпти.

— Учрашувга қисқача якун чиқарсангиз!

— Учрашув ниҳоятда жанговар ва муросасиз бўлди. Бизнинг ҳам, майдон эгаларининг ҳам нияти ғалабани қўлга киритиш эди. Учрашувнинг сўнгги дақиқаларида пахтакорчилар яхши ҳаракат қилдилар. Бу сафар ҳам Якубикнинг тажрибаси ва маҳорати уларга қўл келди. У жарима белгисидан тўпни дарвозага йўллаб командасига ғалаба олиб берди. Командада келажаги порлоқ ёш ўйинчилар жуда кўп. Улар Якубик билан ҳамкорликда чиройли ва самарали ўйин кўрсатишлари мумкин. Мерганлар баҳсида якка пешқадам бўлиб олган Якубик муваффақиятлари учун ёшларга раҳмат айтса бўлади. Ёш ўйинчиларнинг ўзлари эса ҳал қилувчи дақиқаларда бироз шошиб қолишяпти.

Ёш ўйинчилардан менга дарвозабон Рашидов, ҳимоячи Билолов, ҳужумчилар Кабаев ва Жилкин маъқул бўлди. Ярим ҳимоячилардан ҳеч бири ҳақида фикр билдиролмайман..

ТОШКЕНТ СПРАВКАЛАР БЮРОСИ

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Р. КОМИЛОВА: Турмуш йўлдошим шу йил ҳарбий хизматга чақирилди. Тўрт ёшлик фарзандим билан қолдим. Менга қайси ташкилот ёрдам бериши керак?

Жавоб: Оиласи кам таъминланган ҳарбий хизматчиларнинг фарзандларига нафақа тайинлаш тартиби мавжуд. Бунинг учун турмуш йўлдошингиз ўзи хизмат қилаётган ҳарбий қисмдан оиласига нафақа тайинлаш кераклиги тўғрисида справка олиб Сизга жўнатиши лозим. Кейин никоҳ гувоҳномангиз ва фарзандингизнинг туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳномасидан нусҳа кўчиртирасиз, турар жойингиздан справка оласиз. Октябрь район ҳарбий комиссарининг номига нафақа тайинлашни сўраб ариза ёзасиз. Аризага юқоридаги ҳужжатларни қўшиб топширасиз. Район ҳарбий комиссариати аризангизни кўриб чиқади ва район Совети ижроия комитетидан ҳарбий хизматчининг кам таъминланган оиласи сифатида Сизга нафақа тайинлашни илтимос қилади.

* * *

С. АҲМАДАЛИЕВ: 1980 йилы Совет Армияси сафига ҳарбий хизматга чақирилдим. Бурчимни ўтаб қайтгач, ишга жойлашдим. Айни пайтда кечки бўлимда ўқимоқдаман. Совет Армияси сафидаги хизмат йилларим менинг узлуксиз меҳнат стажимга қўшиладими ёки қўшилмайдими?

Жавоб: Узлуксиз меҳнат стажини ҳисоблаб чиқариш ҳақидаги қоидага кўра СССР Қуролли кучлари сафидаги хизмат йиллари ҳақиқий хизматдан бўшагандан кейин уч ой давомида ишга жойлашилган, олий ва ўрта махсус таълим ўқув юртларига (шу жумладан тайёрлов бўлимларига ҳам) аспирантура, билим юрти ёки малака ошириш курсларига ўқишга кирилган тақдирда узлуксиз меҳнат стажига қўшилади. Бинобарин, Сизнинг Совет Армияси сафидаги хизмат йилларингиз ҳам узлуксиз меҳнат стажингизга қўшилади.

* * *

Г. НАБИЕВ: 16 ёшимда отам вафот этиб, пенсионер онам билан қолдим. Ўрта мактабни тугатгунимча социал таъминот бўлимидан отам пенсиясининг эллик процентини олиб турдим. Ҳозир олий ўқув юртида таълим олмоқдаман. Айтингчи, ҳозир ҳам шу пулни олишим мумкинми?

Жавоб: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети молия бўлимидан олинган маълумотларга қараганда, Сиз отангиз пенсиясининг эллик процентини йигирма уч ёшга тўлгунча олишга ҳақлисиз. Таъминоти кам оила аъзоси бўлганлигингиз ва олий ўқув юртида ўқиётганлигингиз учун шундай имтиёзга эгасиз. Аслида эса вафот этган пенсионернинг пенсияси фарзандига ўн саккиз ёшга тўлгунча берилади.

Пенсияни аввал қаердан олган бўлсангиз, шу район социал таъминот бўлимидан оласиз.

* * *

Д. МАНСУРОВ: Шофёрлар тайёрлаш курсида ўқиган эдим. Курсни битирганимдан кейин институтга ўқишга кирдим. Автобаза раҳбарлари шофёрлик гувоҳномамни беришмади. Икки йил ишлаб берасиз дейишди. Шу тўғрими?

Жавоб: Автобаза раҳбарлари ҳақ гапни айтишган. Чунки, Сизни курсга автобаза жўнатган. Ўқиётган пайтингизда Сизга стипендия берган, бошқа харажатларни тўлаган. Бунинг устига курсга кираётганингизда автобаза билан икки йил ишлаб бераман деб ёзма шартнома тузгансиз. Шунга кўра автобазада икки йил ишлашингиз шарт.

Денгизчи заводга хат ёзиб турибди

«Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси ДОСААФ комитети раиси М. А. Толкачев столи устида конвертларида армия штампели бўлган хатларни тез-тез кўриш мумкин. Бу хатларни яқинда заводдан Совет Армияси сафларига хизматга жўнаган ёш солдатлар ёзмоқдалар. Яқиндагина ҳарбий иш асослари билан таништирган ўзининг собиқ талабаларидан хатлар олиб туриш армия ветерани, истеъфодаги полковник Михаил Александровичга ёқимли, албатта. Адресида М. Михайлов фамилияси кўрсатилган конвертни қўлига олганида у, айниқса, хурсанд бўлади. Корхонадан бир ярим йил муқаддам хизмат қилиш учун Шимолий Флотга жўнаган бу йигит ажойиб муваффақиятларга эришди.

Михайлов командирлик қилган бўлим машқлар давомида мураккаб жанговар вазифани ҳаммадан яхши бажарди. Бу ҳақда корхонага крейсер капитанининг ўзи хабар қилди. У денгизчининг шахсий фазилатларини таърифлаб, бундай деди: «Ҳарбий жиҳатдан яхши тайёрланган, олган билимларини ўз солдатларига бажонидил ўргатади. Ҳарбий хизматнинг барча оғирликларига матонат билан бардош беришда кўпларга намуна бўлмоқда. Тракторсозлар ўзларининг ўртоғи билан фахрлансалар арзийди».

Миша заводда ишлаб туриб, ҳарбий-ўқув пунктига қатнади. Бу ерда у М. Толкачев раҳбарлигида кўпгина фойдали билимларга эга бўлди. Бир кун у ўзининг эзгу орзусини —денгизчи бўлиб хизмат қилиш истагини Михаил Александрович билан баҳам кўрди. ДОСААФ бошланғич комитетининг раиси йигитнинг муддаосини қувватлабгина қолмай, ДОСААФ республика комитети, ҳузуридаги денгизчилар мактабига киришда ҳам кўмаклашди. Миша бу мактабни муваффақиятли тамомлади.

Михайлов ўзининг сўнгги хатида собиқ мураббийсига қуйидаги сўзларни ёзди: «Ҳурматли Михаил Александрович! Тантанали равишда кузатиб қолиш пайтини ва биз хизматга жўнаб кетиш олдидан сизнинг насиҳатларингизни ҳамиша зўр ҳаяжон билан эслайман. Ҳарбий хизматдаги қийин пайтларда, денгизда эса қийин пайтлар кўп бўлади, сизнинг айтган сўзларингиз менинг кучимга куч бағишлайди. В. Крилов бошлиқ бригада аъзоларига менинг алангали саломимни топширинг. Мен шестернялар тайёрлаш цехида улар билан ишлаган эдим. Ҳарбий хизматдан кейин улар ҳузурига, албатта, қайтиб боришимни айтиб қўйинг. Бизнинг ўрнимизга келишга ҳозирлик кўраётган йигитларга эса менинг маслаҳатимни топширинг: ҳарбий хизмат осон кўчиши учун ўзларини армия хизматига жиддий тайёрласинлар».

(ЎзТАГ).

Редактор
Ш.О. УБАЙДУЛЛАЕВ

КИНО

18 АВГУСТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ҚЎШИМЧА ИЗ»— **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01).

«МЕН БУТУНЛАЙ КЕЛДИМ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02).

«АВЛИЕ, ОЛТИН ВА ТРАНСИЛЬВАНЛИКЛАР», «ТРАНСИЛЬВАНЛИКЛАР ЕВВОЙИ ҒАРБДА»—**Ҳамза номли** (15.00, 18.30, 21.00).

«ПОЛКОВНИК ШАЛИГИННИНГ КУТИШИ»— **Тинчлик** (жуфт соатларда, телефон 53-86-07).

«ВАКАНСИЯ»—**К. Ерматов номли** (жуфт соатларда, телефон 24-22-66).

19 АВГУСТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ҚЎШИМЧА ИЗ»— **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01).

«МЕН БУТУНЛАЙ КЕЛДИМ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02).

«АВЛИЕ, ОЛТИН ВА ТРАНСИЛЬВАНЛИКЛАР», «ТРАНСИЛЬВАНЛИКЛАР ЕВВОЙИ ҒАРБДА»—**Ҳамза номли** (10.30, 13.00, 16.00, 18.30, 21.00).

«ПОЛКОВНИК ШАЛИГИННИНГ КУТИШИ»— **Тинчлик** (жуфт соатларда, телефон 53-86-07).

КИТОБСЕВАРЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ТАШКНИГА» шаҳар китоб савдоси конторасининг
17-«ОБУНА НАШРЛАРИ» МАГАЗИНИ
(Ўзбекистон ССР 50 йиллиги проспекти, 7 уй)

ОБУНА НАШРЛАРИГА
ОБУНА
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КПСС — СЪЕЗДЛАР, КОНФЕРЕНЦИЯЛАР ВА МАРКАЗИЙ КОМИТЕТ ПЛЕНУМЛАРИНИНГ РЕЗОЛЮЦИЯЛАРИ ВА ҚАРОРЛАРИДА. 15 жилдда. Бир сўм ўн тийин бай пули берилади.

Ш. РАШИДОВ. 5 жилдда (ўзбек тилида). Бир сўм бай пули берилади.

«ХЛОПКОВОДСТВО» ЭНЦИКЛОПЕДИЯСИ (рус тилида). Бай пули олти сўм.

РУСЧА-ЎЗБЕКЧА ЛУҒАТ. 2 жилдда. Бай пули тўққиз сўм.

«ТАШҚНИГА».

Тошкент геология-қидирув техникуми томонидан **Тангатаров Усарбой** номига берилган 486023 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТОШКЕНТ АЭРОКЛУБИ

17 ярим ёшдан 23 ёшгача бўлган йигит ва қизларни учувчи-спортчилар бўлимига

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машқлар — Як—52 самолётида олиб борилади.

Кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: ариза, таржимаи ҳоли, 4 та фотосурат (3х4 см. ҳажмида), комсомол ва ишлаб чиқариш (ўқувчилик) характеристикаси, иш жойидан (ўқиш жойидан) справка, яшаб турган жойидан справка, маълумоти ҳақида, туғилганлиги ҳақида (асли) гувоҳномалар.

Аэроклубга шаҳарда пропискаси бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Аэроклубга қабул маҳаллий медицина комиссиясидан ўтгандан сўнг амалга оширилади.

Ҳужжатлар 1 сентябрдан 30 сентябргача (шанба ва якшанба кунларидан ташқари) **ҳар куни соат 10 дан 16.00 гача қабул қилинади.**

Суҳбатлашиш 29 август соат 10.00 да бўлади.

Адрес: Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги проспекти, 28-уй (метронинг «Чилонзор» станцияси).

«ЎЗБЕКИСТОН» ФИРМА САВДО БИРЛАШМАСИНИНГ

2-МАГАЗИНИДА

18 АВГУСТДАН 21 АВГУСТГАЧА

ТОШКЕНТ ЧАРМ-ГАЛАНТЕРЕЯ ВА СПОРТ ТОВАРЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БУЮМЛАРИНИНГ

Савдо-кўргазмаси ўтказилади

Бирлашма ишлаб чиқараётган маҳсулотлар харидорларнинг кенг доирасига мўлжалланган.

УЙ БЕКАЛАРИГА КУНДАЛИК ТУРЛИ РАЗМЕРДАГИ, ФАСОНДАГИ, РАНГДАГИ ОСОН ЮВИЛАДИГАН МАТЕРИАЛЛАРДАН ТИКИЛГАН СУМКАЛАР ТАВСИЯ ЭТИЛАДИ.

Сумкаларнинг ўртача баҳоси— 6 сўмдан 10 сўмгача.

ЁШ АЁЛЛАРГА ВА ҚИЗЛАРГА ИШГА ТУТИЛАДИГАН ҚОРА РАНГДА, ОРИГИНАЛ КОНСТРУКЦИЯДАГИ, ШОЙИ АСТАРЛИ СУМКАНИНГ МОДЕЛИ ТАВСИЯ ЭТИЛАДИ.

Баҳоси — 6 сўм 80 тийин.

СПОРТЧИЛАР, ТУРИСТЛАРГА ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА «МОЛНИЯ» ЗАНЖИРЛИ САФАР СУМКАСИ ВА ИККИ ХИЛ ЧЕМОДАН —«МОЛНИЯ» ЗАНЖИРЛИ ВА ҚУЛФЛИ ЧЕМОДАНЛАР КЎРГАЗМАГА ҚЎЙИЛГАН.

Ўртача баҳоси —9 сўм 60 тийиндан 14 сўмгача.
«ЎЗБЕКИСТОН» фирма савдо бирлашмасининг

2-МАГАЗИНИДА

ХАРИДОРЛАР ЭҲТИЁЖИНИ ЎРГАНИШ УЧУН ЁШЛАРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН МОДАЛИ СУМКАЛАРНИНГ КИЧИК ТАЖРИБА ПАРТИЯСИ ОЛИНГАН.

Баҳоси —12 сўм.

Албатта, қизларда кўзойнак ва калит ғилофлари, ҳамёнлар, болалар ва катталар учун мўлжалланган турли камарлар каби майда-чуйдалар ҳам қизиқиш уйғотса керак.

Худди шу секцияда эркакларнинг сунъий чармдан тикилган астарли қўлқоплари ва хотин-қизлар учун фловерлакдан тикилган қўлқоплар бор.

Магазиннинг адреси: Тошкент шаҳри, Охунбобоев майдони (7, 8, 11, 16-трамвайларнинг, 8-троллейбуснинг, 28, 36-автобусларнинг «Чорсу» бекати).

УЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИНИНГ МАРКАЗИЙ ЛОЙИҲА-КОНСТРУКТОРЛИК ВА ТЕХНОЛОГИЯ БЮРОСИ.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

18 АВГУСТ —ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.15 «Ангарадаги ўрмон химияси гиганти». 1-кўрсатув. Братск ўрмон саноати комплекси. 18.45 «Илья Муромец», «Чўпон ва гўзал малика ҳақида эртак», «Опаси Алёнушка ва укаси Иванушка». Мультфильмлар. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Халқ куйлари». 19.50 «Фан оламида». 20.20 «Ўкираётган ҳайвонга муҳаббат». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. А. Вахваловнинг шу номли романи асосида 1-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Фестиваллар... Конкурслар... Концертлар...» 23.25 «Дунё воқеалари». 23.40 Илмий-оммабоп фильмлар программаси.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 Моцарт. Фортепьяно, кларнет ва альт ижроси учун 7-трио. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 19.10 «Ҳужжатли экран». Киноилова. 20.00 Владимир область филармонияси «Русь» ансамблининг концерти. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Халқаро панорама». 21.30 «Время». 22.05 «Процесс» Бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Болалар учун фильмлар: «Дастлабки қадамлардан бошлаб», «Қувноқ шаҳарча», 18.30 «Қувноқ пионер ёзи» (рус.). 19.00 «Озиқ-овқат программаси —халқ фаровонлигининг асоси». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Дўстлик камалиги». Кинопрограмма. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Чаманларда сабо ўйнар». 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги. 22.00 «Оловли йўллар» Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 23.25 Янгиликлар.

II

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 «Ерда ва осмонда». Телефильм. 18.30 Қизиқарли математика. 19.00 Реклама. 19.20 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Қардошлик мушоираси» 19.40 «Заргарлар». Телефильм. 19.35 Янгиликлар. 20.15 Телевизион театр. Д. Пеев. «Еттинчи қадаҳ». 1-қисм. 21.30 МТ II.

19 АВГУСТ—ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «СССР халқ артисти М. Ульянов А. С. Пушкиннинг «Евгений Онегин» романининг 1-бобини ўқийди».. Фильм-концерт. 10.35 Ж. М. Дамаз. «Концертино». 10.50 «Ўкираётган ҳайвонга муҳаббат». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 11.55 Сиктивкар шаҳар Бутунроссия конкурси лауреати баянчилар триоси ижро отади. 12.25 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Новороссийск мудофаасининг 40 йиллигига. Ҳужжатли фильмлар программаси. 16.00 Болалар учун фильм. «Қандай қилиб эркак бўлиш мумкин». 17.05 «Шахмат мактаби». «Танишинг — шахматлар». 1-кўрсатув. 17.35 «Ҳаёт бахш этувчилар». Телевизион ҳужжатли фильм.

18.25 «Нима учун филлар», «Кнопкачалар ва одамчалар». Мультфильмлар. 18.55 Курск область Хомутов районидаги Киров номли колхозда кадрларни мустаҳкамлаш бўйича олиб борилаётган ишлар ҳақида. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Биз БАМни қураяпмиз». 20.05 Ереван шаҳар темирйўлчилар Маданият саройи халқ рақс ансамблининг концерти. 20.20 «Ўкираётган ҳайвонга муҳаббат». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия. 21.30 «Время». 22.05 РСФСР халқ артисти Г. Писаренко концерти. 23.00 «Дунё воқеалари».. 23.15 «Океанни кўряпман». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 «1982 йил қўшиқлари». 19.30 «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Ҳамдўстлик». Телевизион журнал. 21.15 Туркманистон ССР Керки шаҳридаги «Оқ олтин» ашула ва рақс ансамблининг концерти. 21.30 «Время». 22.05 «Салом, мен келдим». Телевизион бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Болалар учун, «Ўйлаб топ». (такрорий). 12.00 «Менинг меҳрибон дадам». Телеспектакль (рус.). 13.10 «Оловли йўллар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.10 «Олма ҳақида эртак». «Нима учун филлар». Мультфильмлар. 18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ёшларнинг меҳнат дастхати» (рус.). 19.00 «Ўлмас ҳунар». Маҳаллий саноат ва истеъмол буюмлари. 1-кўрсатув. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Ижод саҳифалари». Усмон Носир. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси солистларининг концерти. 21.30 Москва. «Время» 22.05 «Икки миллион тонна «қаҳрабо дон» учун». 22.25 «Оловли йўллар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 23.30 Янгиликлар.

II

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Телевизион театр. Д. Пеев. «Еттинчи қадаҳ» 2-қисм. 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Классик куй саҳифалари». 21.00 Телефильм. 21.30 МТ II.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

ССРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БАЗАСИДАГИ
176-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

АВТОСЛЕСАРЬ (электрокранчи малакаси билан.) **Ўқишни тугатгач, ҳайдовчи ҳуқуқини берувчи гувоҳнома олади. Ўқиш муддати — 3 йил. Бу ихтисосга ўқиётганлар ётоқхона билан таъминланмайди;**

ЭЛЕКТРИК. **Ўқиш муддати — 3 йил;**
ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЧИ. **Ўқиш муддати — 3 йил;**
САНОАТ УСКУНАЛАРИНИ РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ СЛЕСАРЬ-МЕХАНИК. **Ўқиш муддати — 3 йил;**
ОТК КОНТРОЛЁРИ. **Ўқиш муддати — 3 йил. Фақат қизлар қабул қилинади:**
УНИВЕРСАЛЬ-ФРЕЗЕРЧИ. **Ўқиш муддати—1 йил ва 3 йил.**
СИЛЛИҚЛОВЧИ. **Ўқиш муддати— 1 йил. Ёши— 17,5;**
ЭЛЕКТР-КЎПРИКЛИ КРАНЛАРНИНГ МАШИНИСТИ. **Ўқиш муддати — 1 йил ва 3 йил. Аксарият қизлар қабул қилинади;**
СИНОВЧИ-ТРАКТОРЧИ(механик-йиғув ишлар слесари малакаси билан). **Ўқиш тугагач ҳайдаш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома олади. Ўқиш муддати —1 йил. Ёши —17,5;**
ТЕМИРЧИ, ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЧИ. **Ўқиш муддати — 1 йил. Ёши —17,5;**
УНИВЕРСАЛЬ-ТОКАРЬ. **Ўқиш муддати —1 йил ва 3 йил;**
ДУРАДГОР. **Ўқиш муддати—1 йил. Ёши— 17,5 ва ундан катта.**

Билим юртини битирганлар ўрта маълумот ва касб ҳақида диплом оладилар ҳамда олий ўқув юртларига киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Қабул қилинганлар кунига 3 маҳал овқат, махсус кийим-бош, эҳтиёж бўлганлар эса секция типидаги ётоқхонадан жой билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш практикаси жараёнида иш ҳақининг бир қисми тўланади.

Билим юрти қошида яхши жиҳозланган ўқув кабинетлари, устахоналар, стадион, спорт зали, чўмилиш ҳовузи ҳам бор. 6 тўгарак ва 11 спорт секцияси ишлаб турибди. Билим юртида эстрада, духовой ва миллий ансамблар, шунингдек Чорвоқ сув омбори яқинида спорт-соғломлаштириш лагери ҳам бор.

Кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, таржимаи ҳол, туғилганлик тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида ҳужжат, турар жой ва ота-онасидан бирининг иш жойидан справка, медицина (286-форма) справкаси, характеристика.

АРИЗАЛАР СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Адрес: 700177: Тошкент шаҳри, 1-«Ташавтомаш» массиви (1, 1-«э», 16, 24-автобуслар ҳамда Чирчиқ йўналишидаги районлараро автобусларнинг «Трактор заводи» бекати, 6, 13-трамвайларнинг «ТТЗ—4» массиви бекати).

ТОШКЕНТ АЭРОПОРТИГА

Қурувчи инженерлар, контроль-ўлчов асбоблари ва автоматикани созловчилар, контроль-ўлчов асбоблари ва автоматика контролёрлари (электр-радиоўлчови, босимнинг механика ўлчови ихтисоси бўйича), профилакторияга ошпазлар ва официантлар, ишлаб чиқариш бинолари учун фаррошлар, ҳаво тақсимлагич аппаратларининг 5-разрядли аппаратчилари, компрессор қурилмаларининг 5-разрядли машинистлари, слесарь-ремонтчилар, бўёқчилар, аккумуляторчилар, дурадгорлар, газ пайвандчилар, ғишт терувчилар, ўзи юрадиган механизмларнинг ҳайдовчилари (трапчилар)

КЕРАК

Граждан авиацияси хизматчиларига кузги-қишки мавсумда 50 процент нарх билан, граждан авиациясида камида 7 йил иш стажига эга бўлганлар бепул ва оила аъзолари учун 50 процент нархда билет берилади.

Ойлик иш ҳақига қўшимча равишда ҳар ойда ва кварталда мукофотлар тўланади, кўп йил ишлаганлиги учун қўшимча ҳақ ва 13-ойлик берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона. Аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг марказий пункти.

ЁЗГИ САБЗАВОТЛАР

Саҳий табиат неъматларига бой ёз мавсуми авжида. Магазинларнинг пештахталарида мазали ва ниҳоятда фойдали сабзавот ва мевалар тўкин-сочин.

Бугун биз ёзда айниқса кўп истеъмол қилинадиган сабзавотлар—помидор, бодринг, сабзи, лавлагининг таркиби ва уларнинг аҳамияти ҳақида ҳикоя қиламиз. Улардан тайёрланадиган айрим таомлар рецепти билан танишиб чиқамиз. Сабзавотли таомларни тез-тез истеъмол қилиб туришга ҳаракат қилинг.

ПОМИДОР ЎЗИНИНГ АЖОЙИБ ТАЪМИ БИЛАН ШУҲРАТ ҚОЗОНГАН. Улар ниҳоятда фойдали. Помидорда каротин А провитамини, аскарбин кислота, В группасига кирадиган витаминлар бор. Минерал тузлардан кўпроқ калий, фосфор, темир кўпроқ учрайди, органик кислоталар, тўқималар бор.

Эндиликда олимлар помидорни беистисно ҳамма истеъмол қилиши мумкин, деб ҳисобламоқдалар. Айниқса, улар юрак-қон томир системаси касаллиги бўлган кишилар учун фойдали. Калориясининг камлиги туфайли помидорларни (100 граммида атиги 19 каллория бор) тўла кишилар ўз рационларига киритишса бўлади. Сўнгги маълумотларга қараганда буйракка салбий таъсир этувчи шчавель кислотаси помидорда айтайлик картошкадагидан кўп эмас экан. Уларда туз алмашинувининг бузилишига ва подагра касаллигининг ривожланишига олиб келувчи пурин моддаси бошқа сабзавотларга қараганда кам бўлади. Шунинг учун буйрак касалликлари, бўғин касалликлари бўлган кишилар ҳам ўз рационларига помидорни киритишса бўлади.

БОДРИНГНИНГ ТАРКИБИ 95 ПРОЦЕНТ СУВДАН ИБОРАТ. У ЎЗИНИНГ ОВҚАТ СИФАТИДАГИ ҚИММАТИ БИЛАНГИНА ЭМАС, ҲАЗМ ҚИЛИШ ҚОБИЛИЯТИНИ КУЧАЙТИРА ОЛИШИ, ТАЪМИ ВА ҲИДИ БИЛАН ҲАМ КЎПЧИЛИКНИ ЎЗИГА ЖАЛБ ЭТАДИ,

Бодрингларда мол оқсилларининг ўзлаштирилишига хизмат қилувчи ферментлар бор. Шунинг учун гўштли овқатларни бодринг салати билан бирга истеъмол қилиш фойдалидир. Бодрингларда оз миқдорда витаминлар (С, B_1, B_2) бор. Минерал тузлардан уларда кўпроқ калий учрайди. Бодрингларни юрак-қон томир системаси, буйрак, жигар, касалликлари бўлган, семиз кишилар, бот касалликлари бўлган кишилар ўз рационларига киритишса яхши бўлади.

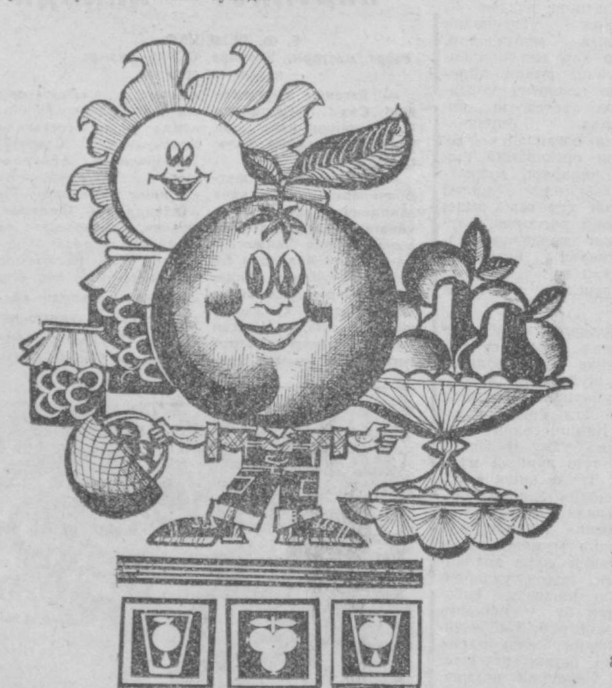

САБЗИДА КЎП МИҚДОРДА КАРОТИН МОДДАСИ БОР. Ундан инсон организмида А витамини ҳосил бўлади. Таркибидаги каротин миқдорига кўра сабзи бошқа сабзавотлардан устун туради. Каротин ёғлар билан бирга яхши ҳазм бўлади. Шунинг учун сабзини қаймоқ билан, ўсимлик мойи қўшилган салат, винегретлар билан истеъмол қилиш мақсадга мувофиқдир. Сабзида каротиндан ташқари Р, С, В группаси витаминлари ҳам бор. Сабзида калий тузлари жуда кўп. Шунинг учун янги узилган сабзи, сабзи шарбати, сабзили таомлар юрак қон-томир системаси хасталиги бўлган кишиларга айниқса тавсия этилади. Сабзининг таркибида кобальт ва темир тузи мавжуд бўлганлиги учун у кам қонликда ҳам фойдалидир.

Сабзи шарбатини юки сабзили салатни бевосита истеъмол қилиш олдидан тайёрлаш лозим. Чунки каротин қуёш нурлари таъсири остида тез парчаланади.

ЛАВЛАГИ ТАРКИБИДА КЎП МИҚДОРДА ШАКАР, ТЎҚИМАЛАР, ОРГАНИК ОЛМА, ЛИМОН ВА БОШҚА КИСЛОТАЛАР, МИНЕРАЛ ТУЗЛАР (калий ва магний), ВИТАМИНЛАР БОР.

Таркибида магний бўлганлиги учун лавлаги қон босими касаллиги бўлган кишилар учун фойдалидир. Маълумки, магний қон томирларини кенгайтириш, марказий нерв системаси иш қобилиятини яхшилаш хусусиятларига эга.

АНА ШУ САБЗАВОТЛАРДАН ЖУДА КЎП ТУРЛИ-ТУМАН ТАОМЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ МУМКИН.

МАНА УЛАРНИНГ АЙРИМЛАРИ:

ПОМИДОРЛИ ЛОЛАЛАР

Бу энг чиройли ва одатдан ташқари сабзавотли таомлардан биридир. Катталиги бир хилдаги (жуда катта бўлмасин) 10—12 дона помидорни қўшув шаклида кесиб оҳиста ичидан гўштини оласиз ва унинг ўрнига сут ёки қаймоқ, помидорнинг гўшти, қиймаланган саримсоқ пиёз ва майда тўғралган ош кўклар қўшиб қорилган сузмани жойлайсиз. Ҳар бир помидорни алоҳида кўк салат япроғига қўясиз.

ТУХУМ ҚЎШИБ ЁПИЛГАН ПОМИДОРЛАР

Йирик помидорларнинг уч қисмини кесиб ичидан гўштини оласиз. Ёғ суртилган қолипга талқон сепиб, унга помидорларни терасиз, ҳар бирининг ичига хом тухумни чақиб қўясиз. Қаймоқни иккита тухум сариғи ва эзилган помидор гўшти билан қорасиз, туз солиб, ана шу қоришмани қолипга терилган помидорлар устига қуясиз, сўнгра 10 минутга иссиқ духовкага жойлайсиз.

12 дона йирик помидорга 12 дона тухум, 1 стакан қаймоқ, 2 дона тухум сариғи, қолипни мойлаш учун озгина мой керак бўлади.

ҚИЙМАЛАНГАН БОДРИНГ

Унча катта бўлмаган бодрингларни ювиб, пўстини тозалайсиз, узунасига икки бўлакка ажратиб, ўртасидан уруғларини олиб ташлаб, ҳосил бўлган «қайиқча» шаклидаги қолипга қиймани жойлайсиз. Қийма учун қайнаётган сувда пиширилган тухумни (1дона бодрингга 1 та тухум) майдалаб тўғрайсиз, оқ пиёз ёки кўк пиёзни майдалаб тўғраб, тухум билан аралаштирасиз, майонез қўшиб қорасиз. Фарш солинган бодринг бўлакларини помидор, редиска бўлаклари билан безайсиз, майдалаб тўғралган укроп ёки петрушка сепасиз. Бодрингларнинг ичига гўштли, сабзавотли салатлар солса ҳам бўлади.

ХОМ САБЗИДАН ТАЙЁРЛАНГАН САЛАТ

Икки дона ювиб тозаланган сабзи, 1 дона олмани қирғичдан ўтказиб, бир чой қошиғида ўсимлик мойи, шунча хрен, 1/3 стакан қаймоқ ёки майонез, бироз туз ва шакар қўшасиз. Буларнинг ҳаммасини яхшилаб қорасиз.

ЛАВЛАГИЛИ МУЗДЕК ШЎРВА

Лавлагини ювиб, тозалаб кастрюляга жойлаб, устидан сув қуйиб (1 порцияга — 2 стакан), 20 минут қайнатасиз. Сўнгра човлидан ўтказиб совутасиз. Лавлагини йирик қирғичдан ўтказиб, майдалаб тўғралган бодринг, сувда пиширилган тухум, кўк пиёз қўшиб, уларнинг устидан совуган лавлаги шўрвасини қуйиб, таъбга кўра туз, шакар ва лимон кислотаси қўшасиз. Дастурхонга тортишдан олдин ликопчага қаймоқ, майдалаб тўғралган укроп ва петрушка қўшиб узатилади.

500 грамм лавлагига 2 дона бодринг, 75 грамм кўк пиёз, 2 та тухум, 2 ош қошиғида қаймоқ керак бўлади.

БИЗ СИЗЛАРНИ БОДРИНГ, ПОМИДОР, САБЗИ, ЛАВЛАГИ, САРИМСОҚ ПИЁЗ, ПИЁЗ ВА МЕВАЛАРНИ ХАРИД ҚИЛИШ УЧУН
ШАҲАР ГАСТРОНОМЛАРИГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ

МАГАЗИНЛАРНИНГ АДРЕСИ:

1—Муқимий кўчаси, 3-уй;
2—Т. Шевченко кўчаси, 8-уй;
3—Сапёрлар кўчаси, 81-уй;
4—Б. Хмельницкий кўчаси, 18-уй;
5—Чилонзор массиви —12-квартал, 12-уй;
6—Чилонзор массиви, Д—19;
11—Навоий кўчаси, 21-уй;
13—Пушкин кўчаси, Марказ—2, 6-уй;
16—Волгоград кўчаси, 101-уй;
21—У. Юсупов кўчаси, 6«а»-уй.
23—Новомосковская кўчаси, 17-уй;
26— Оқтепа массиви, 9-уй;
27—Ш. Руставелли кўчаси, 36-уй;
29— М. Горький кўчаси, 69-уй;
30—Луначарское шоссеси, 430 уй;
34—Марказ —1«а», 30-«а» уй.

РЕСПУБЛИКА «ГАСТРОНОМ» КОНТОРАСИ.

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон агентлиги.

4 бет. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

18 АВГУСТ, 1982 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

Р—04989.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент — ГСП Ленин кўчаси, 41 ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар; партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари —32-55-32; хатлар — 33-79-70; эълонлар бўлими—33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари —33-90-50.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри.

В— 2524 ИНДЕКС 64691